

MAANDBLAD

OKTOBER 2021

Versijnt niet in juli en augustus

DE PLATE VZW

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

VERKOOP HUIZEN & APPARTEMENTEN

Immobiliën

MYRIAM VYVEY

ALFONS PIETERSLAAN 47

8400 OOSTENDE

T 059 70 37 64

M 0475 51 80 62

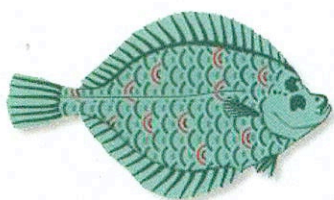
WWW.VYVA.BE * INFO@VYVA.BE

Foto : Koning Albert II op de herdenkingsplechtigheid aan het Vindictivemonument op de Oosteroever die doorging op 25 mei 2013 in het bijzijn van de kinderen van het Koninklijk Werk Ibis en de vlaggendragers van de vaderlandslievende verenigingen.

Albert II van België werd geboren te Brussel op 6 juni 1934 en kreeg de titel "Prins van Luik". Op 9 augustus 1993 werd hij de zesde koning der Belgen.

Op 2 juli 1959 trad hij in het huwelijk met Donna Paola Ruffo di Calabria. Samen hebben ze drie kinderen: Koning Filip, Prinses Astrid en Prins Laurent.

Gedurende 31 jaar zette hij zich in voor de buitenlandse handel. In 1984 werd het Prins Albertfonds opgericht. Van 1954 tot 1992 was hij voorzitter van de A.S.L.K. en van 1958 tot 1993 voorzitter van het Belgische Rode Kruis. Daarnaast vervulde hij tal van andere functies op stedenbouwkundig vlak en milieubeheer.

SSN = 1373-0762

DE PLATE

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

Langestraat 69
8400 Oostende

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.
Educatieve en permanente vormingsorganisatie.
Aangesloten bij de Oostendse cultuurraad en bij Heemkunde West-Vlaanderen.

Statuten gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 1-2 mei 1959, nr. 1931, en de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 20 april 2020.

Nr. van de vereniging: 193159 / Ondernemingsnummer: 410.427.091

Tijdschrift – Jaargang 51
Nummer : 08
Maand : OKTOBER 2021

Lidmaatschap/jaarabonnement: € 30
Kostprijs los nummer: € 4
Bankrekening: BE81 3800 0966 6224

Bestuur

VOORZITTER

Nadia Stubbe
Blauwvoetstraat 7
8400 Oostende
059 800289
plate.oostende@telenet.be

ONDERVOORZITTER

Emile Smissaert
Hendrik Serruyslaan 4
8400 Oostende
e.smissaert@gmail.com

SECRETARIS

Kristien Lamote
André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
kristien.lamote@outlook.com

PENNINGMEESTER

Fernand Mus
Salviaalaan 5
8400 Oostende
0473 862107
ferre.mus@skynet.be

Bestuursleden

Patrick Bryon
Léon Spilliaertstraat 12
8400 Oostende
patrick.bryon@gmail.com

Valère Prinzie
Euphrosina Beernaertstraat 48
bus 3
8400 Oostende
valprinzie@skynet.be

Serge Van Daele
Coupurestraat 10
8450 Bredene
serge.van.daele@telenet.be

REDACTIE

Koenraad Verwaerde
André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
0468 204025
koenraad.verwaerde@telenet.be

Johan Van Roose
Kabeljauwstraat 5
8460 Oudenburg
Johan.VanRoose@muzee.be

Eric Vloeberghs
Alfons Pieterslaan 101 bus 0104
8400 Oostende
Eric.vloeberghs@gmail.com

Ereleden

Erevoorzitter
Ere-ondervoorzitter
Erebestuurslid

Jean Pierre Falise
Ferdinand Gevaert
Gilbert Vermeersch

IN DIT NUMMER

- Titelblad	Nadia Stubbe en Georges Van Duyvenboden
- Blz. 211	Wees welkom
- Blz. 213	Uitnodiging tot het aanleveren van nieuwe artikels
- Blz. 215 - 244	Emile Smissaert "In het Witte Paard",
die onvergetelijke feestzaal in Oostende

website: www.deplate.be e-mail: plate.oostende@telenet.be Telefoon: 059 516721

druk deleu

DRUKWERK

familie- & handelsdrukwerk

www.drukdeleu.be

van offset naar digitaal en terug

OFFSET
DIGITAAL

drukkerij Deleu bv
Populierenlaan 74
8450 Bredene
059 32 30 25
info@drukdeleu.be

Fish & Food Market

Kwalitatieve en verse producten met een eerlijke oorsprong en met passie verwerkt

Oostends Erfgoed

Een maritieme site in de oude Vismijn op Oosteroever. Een uniek concept op een nog meer unieke locatie.

Breng een bezoek aan **De Cierk** en ervaar een unieke beleving

Gratis overzetboot van en naar Oostende Centrum

Volg **De Cierk** op [Facebook](https://www.facebook.com/decierk) of via www.decierk.be

Gesofisticeerd kookeiland

Cooking classes, workshops, foodsharing, teambuilding met klanten of collega's. Leer de producten uit de Fish & Food Market op een unieke wijze te bereiden.

Allround event venues

Een inteam(e) vergadering, teambuilding, conferentie of bedrijfsreceptie? Jouw concept is ons concept!

Fish Food & Meet Market
Maritiem Plein 10, 8400 Oostende
www.decierk.be info@decierk.be
+32 478 63 01 02 8692 707 202

Brasserie Tea-Room

CHEERS

Adolf Buylstraat 53 8400 Oostende 059 51 32 32

Lekkere snacks - bierjtes - wijntjes - koffie
vriendelijke bediening in gezellig interieur of op terras

Elke dag geopend

Redactie

° Auteurs zijn verantwoordelijk voor de door hen geschreven stukken en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de kring. De binnengebrachte teksten zijn niet eerder gepubliceerd en dienen altijd voorzien van een duidelijke bronvermelding. Afbeeldingen, foto's en tekstovername is toegestaan na akkoord van de auteur en met verplichte bronvermelding.

° De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate vzw verklaart zich te houden aan de regelgeving, zoals gewijzigd, van de Belgische Privacywetgeving en gegevensbescherming. De vereniging is verantwoordelijk voor de verwerking van de persoonsgegevens van hun leden. Het bijhouden van de gegevens, het doel van het verwerken, onze gedragscode en zelfregulering betreffend, de rechten van de **leden** inzake het opvragen, wijzigen of schrappen werden in de privacyverklaring van de kring vastgelegd en gepubliceerd in het ledentijdschrift van oktober 2018.

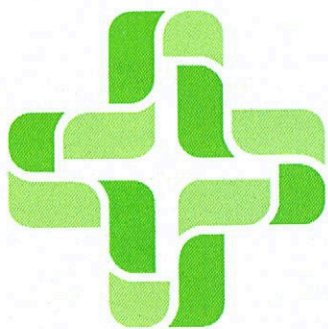
Wees welkom

Met het tijdschrift van september heeft de attente lezer van ons blad ongetwijfeld gezien dat het bestuur in aantal leden is toegenomen. En inderdaad, met best wat fierheid melden wij u dat het dagelijks bestuur van de kring is uitgebreid met volgende competente mensen: *Patrick Bryon, Serge Van Daele en last but not least Eric Vloeberghs.*

Na het vertrek van Adriën Barbé uit het bestuur begon het een beetje krap aan te voelen. Daarvoor waren er doorheen de jaren een aantal eminente bestuursleden vertrokken, denken we aan Gilbert Vermeersch, Freddy Hubrechtsen, Ferdinand Gevaert en Jean Pierre Falise. Het zat er dus aan te komen dat het bestuur van de kring gecompleteerd zou worden met nieuwe mankracht (kon ook vrouwkracht zijn, zoals de nieuwe secretaris: Kristien Lamote).

In naam van het bestuur, de leden van de Statutaire Vergadering en uiteraard alle aangesloten leden van de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate wensen we de nieuwe bestuursleden een warm en hartelijke welkom toe en vooral dat hun bijdrage een mooi en betoverend toekomst behelst voor onze kring.

Koenraad Verwaerde, redactie.

Thuisverpleging

Jill

We zijn een kleine groepspraktijk van enkele zelfstandig thuisverpleegkundigen, die samen instaan voor alle verpleegkundige zorgen die U nodig hebt.

Door onze praktijk bewust kleinschalig te houden, krijgt U steeds dezelfde verpleegkundigen over de vloer, zodat er gemakkelijk een vertrouwensband ontstaat. Ook worden zo ook alle noden en zorgen heel goed opgevolgd en bijgestuurd waar nodig.

De mutualiteit waarbij U bent aangesloten is voor ons niet van belang: wij verzorgen patiënten van alle mutualiteiten. Hierbij passen we ook steeds de derdebetalersregeling toe, dit wil zeggen dat de betalingen rechtstreeks met Uw mutualiteit worden geregeld en U geen factuur zal ontvangen van ons.

Neem gerust contact met ons op als U hulp nodig heeft of vragen hierover. Dit kan dagelijks, ook in het weekend of op feestdagen.

Extra's:

- Info en advies omtrent premies tegemoetkomingen en hulpmiddelen
- Advies en coördinatie in de verschillende thuis-hulpdiensten
-

Wij werken samen met alle mutualiteiten alsook met uw huisarts of specialist.

Zwaluwenstraat 141, 8400 Oostende
0495 50 68 86

www.thuisverpleging-jill.be

Weet jij van een oud waar verhaal over Oostende waarover never-nooit een letter op papier is neergepend. Interessante weetjes, faits divers, een bangelijk voorval, een blijde gebeurtenis of een verwaaid liggend verhaal waarvan de tijd rijp is om voorbij de luwte te gaan en het ons te vertellen....

Grijp je kans!

Als je iemand bent die al een tijdje met het idee zit om dat eigen geschreven stuk wereldkundig te maken in Oostende; waar wacht je nog op, contacteert ons !!!

De redactie van De Plate staat klaar om op vertrouwelijke basis die mogelijks verstarde tekst met u tot een goed einde te brengen.

Wat inhoud betreft gaat een tekst over de streekgeschiedenis van Oostende. De 'habitat en niche' van een vissersbevolking en-of in tegenstelling hiervan, over de Oostendse beaumonde (zie sociale geografie). Over Oostendse kunstenaars en wereldverbeteraars, hun biografie en genealogie. Over zij die hun stempel drukten op Oostende in zijn evolutie tot 'Stad aan Zee'.

Belangrijk om weten: ingediende stukken zijn niet eerder gepubliceerd. De teksten kunnen het voorwerp uitmaken van een 'eventuele' bijsturing van inhoud (uiteraard in samenspraak met de auteur). Teksten die het fatsoen en de maatschappelijke gedragscode overschrijden zijn geweerd.

We raden de auteurs aan om het onderwerp in zijn juiste context te plaatsen en om de samenhang van het geheel te verduidelijken door gebruik te maken van foto's.

Heb je tekst, contacteer : koenraad.verwaerde@telenet.be

Boekhandel 'New Corman'

Uit sympathie

Witte nonnenstraat 38
8400 Oostende

059 / 70 27 24

welcome@cormanooostende.be

Specialiteit:
verse vis!

*... met de lekkerste frietjes
van Oostende*

Gesloten op maandag

de lifant
16 kerkstraat
oostende
apotheek | drogisterij
apthkdrgrstr

Eerbetoon aan de reisgenoten in de aangrijpende ervaring van het stichten van een jubileumboek

Het is zover, met de editie van oktober 2021 bestaat het tijdschrift 'De Plate' vijftig jaar! Om dit bijzonder traject succesvol te voleindigen verschijnt van de maand het jubileumboek:

'Als spaken van een tredmolen'.

Een boek samenstellen om de geschiedenis van vijftig jaar tijdschriften te bejubelen heeft wel iets. Je gaat op zoek naar authenticiteit, beslist initieel naar de oorsprong en de groei van het tijdschrift en hoe kan het anders, in het vorsen van het eigen verleden van onze Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate. Echter, toen we een oproep deden naar auteurs voor het aanleveren van een redactioneel artikel was het duidelijk dat we niet aan een soort enumeratie zouden doen. Het teruggrijpen naar al wat gepubliceerd werd in de voorbije vijftig jaar; van een opsomming van stuk tot stuk verschenen artikelen kon geen sprake zijn. Het jubileumboek zou een oefening worden, vooral een uitdaging voor auteurs, om nog onbetreden paden van de Oostendse streekgeschiedenis voor het grote publiek toegankelijk te maken. Een verhaal dat voor herkenning zorgt en de ziel van de vereniging uitdraagt.

Vandaag hoeft er geen betoog nog waarom een auteur en-of zijn bijdrage de voorkeur wegdraagt om in het jubileumboek te komen. Over dit is er meer te lezen in het verleden tijdschrift van juni 2021. Van groot belang is nu dat er werk wordt gemaakt van de resterende bijdragen om deze rechtens en met aandacht aan de lezers van ons tijdschrift voor te stellen. In de komende maanden zal om beurt een auteur met zijn redactioneel artikel en gepaard met foto en CV in het tijdschrift voorgesteld worden. En kan het wel anders - we zijn het immers aan de man verschuldigd¹ - dat we starten met het artikel van onze ondervoorzitter, de heer Emile Smissaert en zijn tekst:

"IN HET WITTE PAARD", die onvergetelijke feestzaal in Oostende.

Koenraad Verwaerde, redactie.

Emiel ("Emile", "Milo") Smissaert

Geboren te Gent op 10 november 1940; gehuwd met Chantal Opsomer en hebben een dochter An.

- *Studies: lager en middelbaar onderwijs te Oostende (O.L.V. College).*
- *Licentiaat geschiedenis UGent (1967).*
- *Graduaat bibliotheekwetenschappen (Brussel 1977).*
- *Akte van bekwaamheid openbare bibliotheken (Brugge 1978).*
- *Tijdelijk bibliotheekmedewerker te Gent (1969-1984); vastbenoemd in de stadsbibliotheek te Oostende (1984-2000).*
- *Einde loopbaan op 01/12/2000.*

Lid en bestuurslid van de K.O.H.G.K. "De Plate" sinds juli 1972; ononderbroken tot op heden. Emiel Smissaert heeft doorheen de jaren een aanmerkelijk aantal artikels geschreven, o.a. in het gelijknamig tijdschrift van de kring als in publicaties van "Open Monumentendag(en) Oostende". Publiceerde het essayboek(je) "Schrijvers aan zee" (1989) en verwierf in 2005 terecht de jaarlijkse "Prijs Cultuurraad Oostende", alwaar hij sinds 1985 ononderbroken "De Plate" vertegenwoordigt.

¹ Een stille werker die door zijn inzet, decennialang, onze kring mede naar een hoger niveau tilde. Emile, altijd in de achtergrond verdwijnend, heeft ontegenzeggelijk het vaandel van de kring hooggehouden.

“IN HET WITTE PAARD”, die onvergetelijke feestzaal in Oostende

Facetten van een spektakeloord in volle bedrijvigheid (1949 - 1974)

Auteur: **Emile Smissaert**

Het vari   theater zoals het gespeeld werd in “*In Het Witte Paard*”¹ werd toenmaals door de brede massa in hoge mate geapprecieerd in het uitgaansleven. Zowel te Oostende als in Blankenberge, zowel door en voor toeristen (hoofdzakelijk Engelsen – tot 80 %!) als door en voor de “locals” die er hun grote dansfeesten (bals) in de loop van die langdurig donkere, koude winterweken en -maanden sleten. Een “**rassemblement g  n  ral**” van alle soorten feestvierders en dorstigen allerslag, al was het maar voor de ‘leute’.

Een vorm van amusementsbeleving die in de vijftiger, de zestiger en bijna tot in het midden van de zeventiger jaren in het toenmalige “**Montmartre Kwartier**” - hartje Langestraat - voorzag in een spetterende ambiance die de zorgen tijdelijk deed opzijschuiven en die als een magneet telkens weer veel volk aanzoog en binnentrok; samen met de cinema's, herbergen, avondwinkels, nachtclubs, dancings en ruim een twintigtal cabarets en bordelen en met op kop het alom bekende, veelkleurige hoekpand-met-de-vele-lichtjes op de Van Iseghemlaan 65/67 waar op het gelijkvloers de feestzaal “**Het Witte Paard**” bevond en op het eerste verdieping de bodega “**Wiener Weinstube**” en dat naast uitgelezen wijnen, ook frisse en schuimende bieren tapte en allerhande verfrissingen en muziek aanbood ...

HET GEBOUW

Een groot hoekhuis daterend van even na de “eeuwwende 1900” (1904?). Oorspronkelijk was het aan de kust een gekend chic restaurant, “*Le/De(n) Helder*” genaamd, dat tijdens het interbellum in 1929 veranderde van uitbater en omgedoopt werd tot de “*Scala*”², om dan na een wisselend bestaan van verscheidene eigenaars en uitbaters, vanaf 1949 gedurende nog 25 jaar te fungeren   n te “glori  ren” als d   befaamde en succesvolle feestzaal: “**Het Witte Paard**”. Tot het noodlot in april 1974 toesloeg en dat alles tot zak en as verpulverde!!

In de weekends, toen er veelvuldig bals waren en ingericht werden voor alles en nog wat   n er muzikaal van katoen gegeven werd dat het een lieve lust was: ja, dan werd er onvermoeibaar leute gemaakt tot in de vroege uurtjes. En is het wonder dat die grote, ruime feestzaal met zijn vier steunpilaren dat rondom rond bekleed was met Tirolse motieven en namaak – bij gelegenheid en fier omschreven werd als “uuze Ost  nsjhe volksschouwburg” of “uus Ost  nsjh volksteioater”?

Het jaarlijks zomerprogramma van de twee “Witte Paarden” (Oostende en Blankenberge) als van de twee “Wiener Weinstuben” (Oostende en Knokke) was zonder meer een feestgebeuren. Hierover leest men in het Nieuwsblad van de Kust van 11 juni 1959 het volgende: *In onze toeristische gewesten zijn deze amusementsinrichtingen van enorm groot belang. Want aan de toeristen moeten we, naast zee en duinen, ook nog wat amusementsbeleving kunnen bieden. En daar zorgt de sympathieke Antwerpenaar, dhr. Staf Smets, ongetwijfeld in grote mate voor (...)* Met dergelijke programma's moet de Van Iseghemlaan te Oostende op zijn grondvesten daveren!³

VERBOUWEN EN VERFRAAIINGEN: *Telkenjare en om beurten qua site (Oostende, Blankenberge) werd een aanzienlijke som geld besteed voor het onderhoud van en allerlei verbeteringen aan de uitbatingen.*

1949: “De Van Iseghemlaan was voorheen vrij doods en troosteloos”⁴. Tegen ieders advies in neemt de maatschappij “Careho” in mei van dit jaar de feestzaal “Scala” over onder de nieuwe benaming “*In het Witte Paard*”, dit naar analogie met de gelijknamige uitbating in Blankenberge. En lieten kleurrijke decors maken⁵.

Van "Le / De(n) Helder" via "Scala" naar "In 't Witte Paard"

1950: Nieuwe zaal op de 1ste verdieping die men "L' Auberge" is gaan noemen.

1953: Voorgevel wordt volledig in het nieuw gezet, terwijl een typisch Oberbayern-huisje als ingang gebouwd werd⁶.

1954: Vooruitzicht om de buitengevel op een typisch Tirolse wijze om te vormen; wat pas in 1964 gerealiseerd wordt en er een spectaculair iets is van geworden, in volle uitgaansbuurt!

Bovenzaal tot "Wiener Weinstube" ingericht; inhuldiging: zaterdag 17/07/1954; zeer matige prijzen; 4 koppen tellend orkest; wordt in 1955 de "Rathaus Keller".

30 juni 1956: opening nieuwe "Weinstube" te Knokke, Van Bunneplein 8.

27 september 1957: opening van een "Weinstube" te Brussel n.a.v. de nakende "Wereldtentoonstelling" aldaar (1958).

10 juni 1958: te Oostende één grote "Weinstube"; insgelijks te Knokke; overal blijven de tarieven dezelfde. Oktober: plannen voor een totaal vernieuwde gevel (kwam er pas in 1964).

1959: vernieuwen van de benedenzaal: toog, pilaren, dansvloer.

1960: koop "Blankenbergs complex + een volledig nieuw elektriciteitsnet + het op punt stellen van het volledig brandweermateriaal in de drie inrichtingen. Gevel te Oostende geschilderd in een nieuw grijs-wit-blauw kleedje⁷.

1963: Staf S.: En zeggen, dat ik destijds [onbepaald] de gelegenheid kreeg om gans de "santenboetiek" voor iets meer dan één miljoen Frankkens (= ca. 25.000 euro) in te kopen. Een slordige 650 m² goeie, onbetaalbare grond in het centrum van de stad ..."⁸.

1964: De gevel in Oostende wordt volledig omgebouwd in een echte Tiroler stijl: dé verwezenlijking van een oude droom van S. Smets. Ook het interieur wordt opgefrist⁹.

1967: "Weinstube": ingang opgesmukt + kleurrijke glasramen¹⁰.

DE ZAAL

Er werd geen ENTREE gevraagd, neen. Vóór de ingang stond een kubusvormig chaletje; enkel een portier in uniform die tickets gaf (samen met wellicht een paar kloeki mannen ter gebeurlijke assistentie bij relletjes? Of bij diefstal? Of bij manifeste dronkenschap?) kanaliseerden de aankomende gezelschappen en koppels, terwijl de deuren (nodig voor de tocht en tegen warmteverlies) quasi voortdurend open en toe klapperden. De zaal bestond uit een parterre met trappen op en af, een balkon. Personeel binnenin hielp de nieuwkomers aan plaats – en dát was dikwijls mikken en schikken! - te vinden aan de aaneengeregen rijen houten tafels en stoelen, opgesteld haaks op de brede scène waar actie en muziek volop troef waren.

VERTEER

Er was wel te betalen en kon gerust matig tot prijzig genoemd worden en werd door een peloton kloeki dienststers (in typisch kleurige Tirolse klederdracht uitgedost én als "dirndls" gekleed mét een ferme décolleté), onophoudelijk aan- en weggebracht. Het diende zowel om copieus het publiek te laven d.m.v. reuzegrote glazen potten bier van 1 tot 3 tot wel 5 liter vol (vooral voor de mannen) of met supergrote limonades, cola of gebeurlijk spuitwater (veelal voor het vrouwvolk en hun kroost) als om vooral de hoogoplopende uitbatingkosten te delgen en toch flinke winsten te maken (er aten velen uit die pot!) voor het gevarieerde spektakel.

Een fotograaf liep de tafels af om telkens van de gezelschappen en mits hun instemming gelegenheidsfoto's te maken en die dan, inmiddels ontwikkeld, tijdens de pauze en aan de hand van het verleende overeenstemmende bonnetje, te koop werden aangeboden en gretig afzet vonden.

De rook van sigaretten was alom, ondanks luchtverversing, en hinderlijk voor menigeen - doch acceptabel volgens de normen van die tijd – en, eens weer in de buitenlucht gekomen, nadien gepaard ging met een meer of minder het zich opgescheept voelen met een onfrisse geuren-mengeling van tabak, bier en transpiratie van een opeengepakte menigte, waarbij je na een paar dagen aan je kleren nog altijd ruikt dat je daar "in 't amusement" bent geweest.

Telkens zat de zaal goed vol, veelal tot in de nok toe! Een aanhoudende, wervelende show bood gevarieerde attracties aan en was dé publiekstrekker. Ambiance "up é plateautje"! Tiroler decor en

orkest brachten de gasten voor een avondje uit in een Oberbayern aandoende, oergezellige stemming, – te meer dat de wandbekleding (die bestond uit echte, realistisch nagebootste bergen, berghuisjes, fontein en watervallen, een kabelspoor, een treintje en een boot) van de zaal nog meer aanzette tot het zoeken en vinden van Gemütlichkeit, een kommerloos ervaren van jolijt tijdens de vakantie en een even wegglijden van zorgen en kwel, een zich ver weg wanen “am Wolfgangsee ins Gebirge”.

BEZOEKERS: “Zo per jaar 60.000 gasten over de vloer en (gekscherend) ze kunnen niet allen even goed de grote bierkannen verteren”, lees je in De Zeewacht in 1973¹¹.

BIEREN:

- Grote Zaal: in de kelder zowat 18 (!) vaten die aanliggen;
- Wiener Weinstube: nog eens 8 (!) aanliggende vaten¹².

ENGELSEN:

- “De Engelsen primeerden als toeristen en kwamen “als een kudde”.
- De Britten werden verplicht om midden in het spektakel opnieuw drank te bestellen, anders “vlogen ze buiten”.

BRITTEN

Britten maakten tot wel 80 % in aantal tijdens de topjaren! Zij werden in hun hotels aangespoord om minstens één avond door te brengen in “The White Horse Inn”; anders was de overtocht en het verblijf “on the continent” als niet geslaagd te beschouwen, zo maakte “men” hen wijs. Ook anderstaligen hielp “men” de weg naar “Au Cheval Blanc” te vinden. Hoeveel “Hollanders” overkwamen is nu niet meer juist na te gaan en daarbij, ze waren in “Het Witte Paard” lange tijd het (wel goedaardig gehouden) mikpunt van lachlust en lichte spot, o.m. om hun “dorpsfanfaren”, hun “klompen” en hun “zuinigheid”. Duitsers waren in den beginne nog spaarzaam aan te treffen en doorgaans enkel om de centen welkom; men had te veel afgezien van vier jaren ongenood “Herrenvolk”! ... Later versoepelde deze houding wel t.o.v. deze “rijke” oosterburen, mede omdat toen heel wat Britten er meer en meer de voorkeur aan gaven om het immer zonnige én goedkopere Spanje op te zoeken d.m.v. chartervluchten aan interessante prijzen per vliegtuig.

Een meertalig aanbod in Het Witte Paard was hen verzekerd; muziek, mimiek en gebarentaal deden zo nodig de rest! Gegarandeerde shownummers, jaar in jaar uit, waren de “Hollandse fanfare” (om bij te gieren!) alsook het “gymnastieknummer”: men begon ermee, lang geleden, nog in Blankenberge en nu nog elke avond staat het daar, zowel dus in Blankenberge als in Oostende, op het programma. Maar er zijn vanzelfsprekend en telkenjare weer andere of nieuwe shownummers, – dat spreekt (H. Moerman: *Opnieuw volop show in Het Witte Paard te Oostende*¹³).

Het Pasenbal: Er kwamen steeds Engelsen over. Er vonden geregeld vechtpartijen plaats; er was veel crapuul bij dat zoop, zoop ..., met stukslaan van tafels, stoelen, kruiken e.d. als gevolg. Er was permanent een timmerman in dienst. Maar die drie dagen, ze brachten extreem goed op. Telkens een BOMVOL etablissement! En enkel nodig: een gewoon Tirolerorkest met een zanger en een zangeres. En onderwijl maar zuipen, zuipen! ... (interview met W. Smets d.d. 20 oktober 2005).

1958: Wereldexpo= een ontgoocheling: veel minder Belgen, wel veel meer Britten!¹⁴

1959: Het Engels cliënteel en de Vlaamse kust: er valt nog veel te doen!¹⁵

mei 1971: De Britse toerist tot op het vel gestroopt? Niet veralgemenen!¹⁶

aug. 1973: “Het tij begint te keren: terugval van het Engels cliënteel”¹⁷ = soort officieus colloquium te Oostende.

ARTIESTEN

Allen waren van eigen Vlaamse bodem. Iedereen in Tirolse klederdracht¹⁸. Vaardig snuiten trekken, wat “t zotteke uithangen”, gepaste muziek en dans à gogo animeerden. Amusement was troef! Daar stonden Leo Martin en zijn fameus orkest – sedert 1959 – evenals de flink mee optredende en hem bijstaande (in melodie en uitbeelding) prima zangeres Chris Sent¹⁹ en pas in de late jaren zestig

(meer bepaald, sinds 1968) de bijgekomen, zo talentrijke en - naar later pas goed bleek - de beste komiek van al: Gaston Berghmans (*"telkens de juiste timing van de sketch inschatten en feilloos weten op te voeren, daarmee staat of valt alles!"*, benadrukte hij zijn manier van werken en optreden) – garant voor!

Hoor Leo Martin, heel openhartig, tijdens een interview in 1971. Enkele van zijn bedenkingen: *"Tja, soms denk je: 'iedereen zit hier lachlekker met vakantie ; en ik ken maar amper 11 dagjes in september ... Maar toch. Wanneer je dan, met een idee van "daar gaan wij maar weer eens", erin vliegt en al die mensen ziet zitten Dan beleef je zowaar weer pret aan nummers die je voor de x-ste maal opvoert! Trouwens, wat zou ik moeten aanvangen? Je bent toch maar zo oud als je jezelf voelen wil!"* Jouw show is erg visueel: *"Uiteraard moet dat, omdat je nu eenmaal voor een internationaal publiek werkt. Zelfs in de timing moet je met het publiek rekening houden".* En de taal? *"Wat wel opvalt, is dat Franstaligen niet altijd zo hoog oplopen met het vertoonde. Misschien houden die ergens meer van woordhumor, of zouden ze de show kortom in het Frans willen?!"* Over het publiek: vroeger en nu, 13 jaren terug? *"Een enorm verschil! Meer en meer volk (...) Je kon deze zaak vroeger gewoon een pinteliers aangelegenheid noemen zoals zoveel anderen. Maar nu komen de mensen eerst en vooral voor het spektakel zelf!"* Komt er eigenlijk nog wel jeugd: *"Het gros van het publiek is – natuurlijk – familiaal. En de jonge mensen die daarbij horen, die voelen zich toch wel op hun plaats. Natuurlijk dat iedere tijd zijn amusement heeft!"* Wat gebeurt er bij ziekte van L.M.? *"Tóch doorwerken, man! 't Is net zoals bij de renners: je moet je "soigner" [en overdag rust nemen]. En, hapert er dan toch iets, dan is er de dokter die me als artiest al jaren kent ..."*²⁰

Een sfeerbeeld op papier tot leven brengen lukt moeizaam. Daarom raadplegen we enkele geselecteerde knipsels uit de kranten van toen.

Eerste is *"Leo Martin "en zijn All Stars": juli 1959! "Helemaal geen banale show, maar GEZOND AMUSEMENT dat het talrijke publiek in een fantastische stemming brengt.*

In de eerste plaats is er natuurlijk Leo Martin zelf, die de "duivel-doet-al" van de groep is.

Uitstekend muzikant, flinke orkestleider en onvermoeibaar showman, sleept hij gans zijn orkest mee in die non-stop show. Daarbij natuurlijk flink geholpen door [de jong gestorven] showman Frankie White; Chris Sent voelt zich goed thuis in de groep, want ook zij doet flink mee aan de shownummers. En daarbij zingt ze alle genres zeer goed. Muzikaal is het orkest ook al één van de beste die we kennen. Zo'n programma beschrijven, is niet mogelijk: dát moet men zien en meemaken. Geen ogenblik is de lach uit de zaal. En van Het Witte Paard mag men zeggen dat de zaal regelmatig op kookpunt staat.

*Zelfs tijdens de warmste zomerdagen diende men nog vlug te zoeken om een plaatsje te kunnen bemachtigen. Het is de moeite waard! En een "zomers Oostende" zonder "Wit Paard" of "Weinstube" is zeker niet meer denkbaar!"*²¹

Uit 1960 *"**EN DIE EIGEN SFEER**" DIE JOU TEGEMOET KOMT*" ... Menigeeen maakte er uit eigen herinnering en belevenis gewag van!"

*"Je komt Het Witte Paard te Oostende binnen, en dan is het steeds moeilijk om daar een plaatsje te bemachtigen. Er is zeker geen enkele amusementsinrichting te Oostende – zouden we niet zeggen: op gans de kust? – die een dergelijk succes kent! En we zullen het maar niet wagen om de reden van dit formidabel succes te kennen, want dit is wellicht het geheim van de uitbater, dhr. Smets. Het is een zeer gezellige zaal en er wordt immer een goed programma voorgesteld. **EN ER IS VOORAL STEEDS DIE FANTASTISCHE STEMMING DIE MEN ALLEEN IN HET WITTE PAARD VINDT!**"*²²

Uit 1972 *"**EN DIE ENIGE AMBIANCE**": Telkens hebben we die wondere belevenis ondergaan: dat men er zich onmogelijk kan vervelen. Wel integendeel: dat men er steeds een nieuwe dosis levensvreugde opdoet!"*²³

ENKELE ARTIESTEN (in het kort)

* Leo Martin (1924-1993, ps. van Leon De Waegeneire):

Werkte sinds 1941 voor de formatie van Willy Rockin en nam, voor eigen rekening, in 1958 dat orkest over; belangrijk is, dat voornoemd orkest na de oorlog optrad voor de Engelsen en de Canadezen, wier karakter en taal hij toen goed leerde kennen. Sinds 1959 aangeworven voor het Het Witte Paard te Oostende. Hieronder slechts enkele uitingen van lof, bewondering en kritiek:

1959: Een aanpassingsvermogen naar gelang het publiek voor hetwelk hij optreedt? Zoals wij dat bij orkestleider Leon Martin aantreffen, dat is heel uitzonderlijk. Ernstige muziek vindt een warme verdediger bij hem maar, eenmaal dat het erop aankomt om een massa verlofgangers te begeistere, dan is er geen sterkere dan hij aan te treffen. Onze Martin: een brok springlevend mensdom die al spelend en al trippelend – want die kerel kan geen ogenblik stilstaan – door het leven gaat.

Vooruitzichten? 3 maanden te Oostende; in oktober naar Amsterdam; in november: naar de “Ancienne Belgique” te Antwerpen; in december 1959-januari 1960: in de “Ancienne Belgique” te Brussel; 11 weken in de “Folies Bergères” te Brussel; april-mei 1960: de “Ancienne Belgique” te Antwerpen; dan “even uitblazen” ...; en daarop: het seizoen 1960 aan de kust, en liefst in Het Witte Paard te Oostende, hoor!²⁴

1963: “What a life”, zei Leo tegen Chris Sent – hetgeen wil zeggen: “Wat een leven”, en evengoed klinkt als “Wat een lijf!”. Ja, er is Leo: die man volstaat op zichzelf en is de ziel van gans de avond. Altijd in superform is hij, altijd geeft hij zich volledig. Hij is **de showman** die weet hoe een publiek veroverd moet worden. Het spontane applaus dat klinkt, telkens hij op scène komt, is daar wel het bewijs van (...) ²⁵.

Jo Deensen (insgelijks 1963), kritischer en met meer doorzicht: “(...) Want alles staat of draait met Leo. Een show, dit jaar niet alleen meer daverend, maar ook kieskeuriger in elkaar gehaspeld. Met een minimum aan grove en minder smakelijke effecten, iets wat we Leo vorige jaren terecht wel eens verweten hebben (...) Slechts wanneer hij uitgepraat geraakt, tegen het einde van de avond, komen de oude tics terug: de *charge* “die de Britten nu eenmaal nodig hebben”. Al hebben we ze minstens even hartelijk zien lachen met de meer nette humor van de grote showtaferelen. Want, tegen de tijd dat de “*ouwe Leo*” weer boven komt, loopt de zaal reeds leeg en heeft iedereen de indruk voldoende waar gekregen te hebben voor zijn “consommaties” ... Leo blijft noch min noch meer uniek: tezelfdertijd muzikant, clown, showman, veeltalige presentator... en handige psycholoog (...). Leo Martin is dat en daarvoor: ons petje af!²⁶

1970: “L.M. moet een grote klasman zijn om een onvergetelijkbare (sic) zottebol als Gaston B. van antwoord te kunnen dienen! Naderhand kreeg men nog Leo in een gierende monoloog op het toneel. Zijn komische interpretatie van punten en komma's bracht de tranen in de ogen van 't lachen”²⁷.

* **Chris Sent:** Herkomstig van Antwerpen; volgde aldaar conservatorium. Van oorsprong hoedenmaakster. Zingt bij voorkeur “levensliedjes” in het genre van Edith Piaf. Een typering: “gedragen door een niet te stuiten temperament dat gepaard gaat met een onmiskenbaar talentvolle mimiek en een geschoolde stem”²⁸.

1963: Jo Deensen = “Wat we vorig jaar over C.S. schreven, kunnen we dit jaar met genoeg tegenspreken. Zij tracht nu bekende nummers op de meest persoonlijke manier te herinterpreteren (bv. G. Bécauds “Et maintenant”). Zij vervalt nu niet meer in overdrijving, vermijdt zorgvuldig al wat op imitatie kan gelijken. En is hierdoor een meer indrukwekkende Chris Sent geworden dan ooit tevoren”²⁹.

1969: Herman Moerman = “Ze blijft o.i. één van de meest veelzijdige zangeressen van ons land. Ze weet zich aan te passen aan het showelement, maar ze blijft in de eerste plaats een grote dame van het lied (...) Ze weet een uitvoering te brengen van Bécauds chanson “Et maintenant” met een totaal ander timbre, zodat we er Bécaud bij vergaten”³⁰.

1970: John Hermans = “Zij is de allround artieste bij uitstek: gütig, ernstig, charmant, sentimenteel, hippie: zij kan het nu eenmaal tezelfdertijd!”³¹

1971: “die heerlijke, ontroerende warmte van haar stem brengt in menige, aangrijpende vertolking het publiek tot geestdriftig applaus, bv. In “Hello Dolly”³². Werd in **1966** ridder in de Leopoldsorde en gevierd, zowel te Antwerpen als op het stadhuis te Oostende.

* **Gaston Berghmans:** aanvankelijk scheepshersteller van beroep; beroepsartiest sinds 1958, toen 32 j. oud. “Leo heeft er nooit goed mee kunnen omgaan dat hij publiek bezit was, ik (G.) kon dat beter; al werd het me ook weleens te veel; ik heb vooral veel afgunst gevoeld”. Hoor de vakman: “Sketches. Met de juiste gebaren, de juiste intonatie en de juiste mimiek (...) Je moet een heel stuk lang geconcentreerd blijven (...) Timing is ontzettend belangrijk. Je gezichtsuitdrukking moet perfect bij je tekst passen. Anders ben je een “smoelentrekker”³³.

Het aanwerven sinds **1968** van G. Berghmans in de groep was van kapitaalbelang en een voltreffer! "Deze man is echter meer dan een showman, hij is ook een mimekunstenaar. Dit bewijst hij vooral in het unieke nummertje dat ons de grote Chaplin voor ogen brengt. De eenvoudige man met het bloempje die op de danseres (= Chr. Sent) verliefd wordt (...). Dit beeldt hij op een meesterlijke manier uit (...). In de "Ancienne Belgique" te Antwerpen is hij één der meest geliefde vedetten (...). In Het Witte Paard nu brengt hij ongetwijfeld de topnummers!³⁴

De samenwerking L.M.-G.B. hielp eraan om het jaar daarop, **1969**, met een totaal vernieuwde show voor de dag te treden. "Op een hoger peil, de humor is fijner geworden, de kostuums en de verdere omlijsting zijn nog meer verzorgd. Tussen de lijntjes ontwaren wij: er is meer interactie tussen de hoofdfiguren. Leo heeft een evenknie gevonden die ook wat van alles kan en doet: sketches, mime, zang, wat muziek (of doet alsof)³⁵.

* **Bob Benny:** "hij heeft dat mooie natuurgeschenk van een fijnbesnaarde stem meegekregen. En weet dan ook door zijn persoonlijke vertolking meermaals ... persoonlijk succes te boeken³⁶". Oogstte ook succes in het Oostblok. Eind november **1969** werd deze indertijd geliefde Vlaamse zanger in Het Witte Paard te Oostende gevierd t.g.v. zijn 25-jarige optredens. Ontving uit handen van Burgemeester Piers de "stadsmedaille" omwille van zijn veelvuldige optredens te Oostende. Ramp: volop het seizoen 1969 zat B. Benny zonder stem!³⁷

* **Remi Brouwers:** zanger; bv. **1970** = "Zijn optreden vonden we deze maal extra tof, vol afwisseling, met dit tikje emotie die zich terstond overplant in het gemoed van alle toehoorders!³⁸

* **André Gerlo:** showman; "stijve kerel"; goede stem, maar geen uitstraling ...; uit eigen initiatief gestopt om handelaar te worden, aldus "ex-patron" Willy Smets tijdens een interview.

* **De "Girls" van het Ballet:** zetten, einde seizoen **1970**, het geheel nog meer kleur en beweging bij, op een uitgesproken gratievolle manier³⁹; W. Smets: "Ze zijn niet alleen zelf knap. Maar die kostuums! Naar patronen uit Oost-Duitsland ... en peperduur!"⁴⁰

* **Roger Snoeck:** de bekende hammondorgel speler.

* **Yvonne Verbeeck:** (*1913). Ze werd lange tijd bestempeld als de "zingende nachtegaal". Volgde lessen in muziek; begon haar carrière in 1933 bij de N.I.R. In 1941 verhuisde ze naar Antwerpen en bleef er. Meer en meer schakelde ze over van zang naar komische rollen. Ze werkte aldus jarenlang samen met o.m. Charles Janssens, Tony Bell, Leo Martin, Gaston Berghmans. In variététheaters, films (5) en op T.V.

1973: "En dan een woordje van bijzondere lof voor Y.V. Die, samen met G. Berghmans, haar "vrouwje" weet te staan, met een souplesse en een natuurlijkheid die recht naar het hart gaat"⁴¹. "Weet jij hoeveel keren Y.V. op één avond van kleren verandert in de [W.P.] -show? 17 maal!⁴²

* **Frankie White:** Volgens uitbater W. Smets (interview 20/10/2005) zat het als volgt ineen: In 1959 waren in [HWP] te Oostende twee komieken: L. Martin en F. White (ook zanger); als zangers: Chris Sent en André Gerlo. Frankie White die een contrabassist was, pleegde op 15 augustus (!) zelfdoding... Daarop voerden Martin en Sent, samen met enkele leden van het orkest, gedurende enkele jaren "komische stukjes" op. Tot Leo die tijdens de winter in Brussel optrad in de zaal van de "Ancienne Belgique", voor "revuejaar 1968" en Gaston Berghmans aanbeval bij de "patron" (dhr. Staf Smets), – en dat was een schot in de roos: "Leo & Gaston" vormden voortaan (en voorgoed, zo bleek later) een komische prachtequipe!

* **ZANGVEDETTEN:**

– **nationaal:** Bob Benny (1964-1974): oogstte tijdens de winter veel succes in Oost-Europa; centrale figuur in de "Weinstuben" (zomers 1964-1973); maakte zich gaandeweg onmisbaar voor het concept en de kostumering; behoeftig gestorven. Ronny Bergs (1956). Bertino (1956). La Esterella (1954). Will Ferdy (1952, 1956, 1959 en 1960). Ray Franky (1956). Yvonne Henneco (1957). Willy Lustenhouter (1956). Pete Monti (1958). Bobbejaan Schoepen 1950, 1951 ("Vlaanderens uitverkoren vedette"), 1952 ("de prins met de oliejekker"), 1957, 1958), "De Strangers" (1972), Will Tura (is voor het eerst met "Freddy's Dansorkest" opgetreden tijdens het "Kanaariefestival" (15/01/1955) en direct nadien door hen aangeworven. Vrijwillig afscheid: midden maart 1958). Jan Verbraeken (1951: de "prins van het Vlaamse lied", 1952, 1957). De "Woodpeckers" (1954, 1956).

– **internationaal:** Joke Bruys (1973). Bill Haley (1958). Johnny Jordaan (1956?). Marika Rökk (1956, 1962). Rudi Schuricke (1954). The Skymasters (radio-orkest, 1951). Tante Leen (1957). Charles Trenet (1952). Henk Van Montfoort (1957, 1966 en 1968, 1969).

HET ORKEST

Van eerste rang! Het befaamde showorkest van L. Martin, met de pittige Chris Sent.

Het beste van het beste op gebied van showorkesten. Zal zeer in de smaak vallen van de Britse toeristen!⁴³ Zeker het ideale orkest voor deze populaire zaal. Volgens weekblad "t Pallieterke": "Misschien is Francis Bay's orkest muzikaal sterker, maar, wat de show betreft, kan men van hen nog heel wat leren!"⁴⁴

Een **dorpsfanfare uit de jaren 1900**. Als men 's avonds op de Van Iseghemlaan soms wat verrast moest opkijken, wanneer een dorp fanfare anno 1900 uit Het Witte Paard stapt, meen dan maar niet dat het een onderdeel van het Oostends muzikaal "*Bestendig Festival*" is. Het is wel het orkest van Leo Martin dat ook buiten de muren van de zaal een bewijsje brengt van show en van daverende pret. Binnenin de zaal is de stemming inmiddels al ten top gestegen (...) Hoe die mannen van het "Orkest Leo Martin" dát volhouden, is waarlijk niet te begrijpen ... Etc.⁴⁵

1971: "Is en blijft een sterk homogeen geheel. Allen muzikanten, uit het beste hout gesneden en die op elkaar afgestemd zijn, op zulke knappe wijze dat wij gerust mogen pennen dat L.M. 's showband veruit het beste is dat wij, in eigen land en zelfs buiten de grenzen, kunnen aantreffen"⁴⁶.

ORKESTEN:

1949-1951: Jef De Winter;

1952-1956: Peter Delsing;

1955-1959(?): "Freddy's Dansorkest".

1957: Marcel Hellemans i.s.m. de showman Henk Van Montfoort;

1958: Peter Delsing;

1959-1972: Leo Martin;

1973-1974: Eric Robin (kocht van L.M. diens orkest over).

Afbeelding: Archief De Plate, Plaats-kenmerk: B467, Orkest Leo Martin, staat rechts van zangeres Chris Sent. Vooraan de opdiensters met de gekende grote stenen kruiken.

ACHTER DE COULISSEN

De loges van de artiesten, de gloednieuwe (1970) klankinstallatie, de reuzen koelkast én het decor!

De kelders: het sanitair, een wijnkelder, de bieren (met, in 1971, zowat 18 vaten die aanliggen; in de "Weinstube" daarbij ook nog 8 aanliggende vaten!), een stapel "Witte paard"-*souvenirs* (naast nog een soortgelijke voorraad die gestockeerd is op zolder), het belichtingspaneel ...

Alles wel beschouwd, de bezoekers kregen elke avond, drie maanden lang zonder rustdagen, datgene waarvoor ze gekomen waren: ontspanning en vermaak, leute en gezelligheid. Kortom: ze kregen ruimschoots waar voor hun geld en verplaatsing. Op de laatste avond van de vertoningen tijdens het zomerseizoen namen de artiesten en hun ensemble traditioneel en op stijlvolle manier afscheid van het publiek. Tot volgend jaar!

Anekdote uit 1970: "Kwamen dan de vele, glimlachende opdiensters de zaal binnengestapt, de armen vol met bloemen en met geschenken. Zij klommen het podium op en deelden al deze romantische dankbewijzen uit aan alle leden van het gezelschap (...). En, bij wijze van erkentelijkheid voor dit mooie gebaar vanwege de directie, werd een daverende passus gezongen uit de operette "*In het Witte Paard*"!⁴⁷

PERSONEEL

PERSONEELSAANTAL:

1950: 45 "Oostendenaars"⁴⁸;

1960: 140 mensen;

1965: 148 personen, o.w. 60 muzikanten!

In 1999, haalde een kern van het toenmaals dienende vrouwelijk personeel met graagte herinneringen op. Wij hebben het over 13 serveuses uit de "gouden tijd" van "Het Witte Paard" te Oostende. Reporter Edmond Tournalmain (+ 2020) die deze periode uit de Oostendse geschiedenis zelf beleefd heeft en getuige was van heel wat, zette hun leuke indrukken en souvenirs over deze vervlogen tijd bloemrijk neer in de kolommen van het Oostendse weekblad "De Zeewacht, meer bepaald in de editie van 15 oktober 1999.

INDIVIDUEEL o.m.:

– M.-Th. [moet zijn: Suzanne] Degryse: De soirees begonnen normaal om 19.30 uur en duurden tot 1 u. 's nachts, want er diende altijd opgeruimd te worden.

– Denise Lamote: De "Wiener Weinstube", dat was gewoon iets enig. Decor, atmosfeer en speciale orkestjes plezieren vooral de studenten. Naar het jaareinde toe kon evenwel iedereen, van jong tot oud, zich in een stil hoekje verkneukelen.

– S. Vandewalle: Leo Martin liet zijn publiek in de mening dat hij – zonder piano in de buurt – op een 'toetsending' speelde. In "Het Witte Paard" leerde ik alle details van het echte "serveuzenwerk". Je weet wel: goed "klappen" en goed verkopen!

– M. Schoenmaecker die dienst nam in 1953, herinnert zich dat de Engelsen toen verzot waren op de één kilo glazen.

– Denise Mares verkocht "mousse Tiroler hoedjes": voor 25 fr. in 1950 en voor 100 fr. in 1974!

GEZAMENLIJK:

– De 13 werkneemsters op rust vonden zoon Willy Smets een 'koekegoede' junior die moderner was in zijn opvattingen ... en alles heel wat losser en menselijker aanpakte.

– En men kon erop aan dat het in de dagen van "*Freddy's Dansorkest*" het er bomvol zat!

– De dienststers zagen Ronny Berghs opkomen, Will Tura een ster worden, Staf Endo met zijn Franse chansons het vrouwelijk schoon charmeren en Pete Monti de prachtigste klanken de zaal inzwieren.

- Kruiken stelen: vooral rond de Paasperiode⁵⁷;
- Studentengrap: door het ontvreemden van een reuze-bierpot op de toog; n.a.v. het feest van de "Hoogstudentenclub 'De Golfbreker'"⁵⁸.

* TAKSEN:

1955: vraag om matiging wegens hoge kosten: elektriciteit, orkesten, personeel⁵⁹.

1963 en 1968: vragen om, in navolging van het Kursaal, eveneens te mogen genieten van: gespreide betaling over 24 maanden van een onkostenrekening aan het "Bedrijf voor gas, elektriciteit en waterbedeling" (werd EBES). Smets is immers door de stad op hoge kosten gejaagd ten einde de veiligheid in zijn inrichting te verhogen⁶⁰.

* VAN ISEGHEMLAAN:

1949: voorheen "vrij doods en troosteloos"⁶¹;

Juni 1959: herschapen in een "lichtstad", dankzij het initiatief van de aldaar gevestigde handelaars⁶². Het buitentreden, elke avond, van de "dorpsfanfare" van Leo Martins orkest zorgde voor charmante opschudding en animo⁶³.

* VEILIGHEID:

1960: – een volledig nieuw elektriciteitsnet à 300.000 frank (7.500 euro)!

– in de drie inrichtingen (Oostende, Blankenberge, Knokke): op punt stellen van het volledig brandweermateriaal⁶⁴.

FAMILIE SMETS – UITBATERS –

Kleinzoon en zoon Willy Smets was voor een namiddag (2005) en op verzoek in Blankenberge letterlijk aan het woord voor een korte historiek van de beginjaren:

"Eigenlijk is de familie Smets van oorsprong afkomstig van Turnhout en was ze er bedrijvig als kippenboeren. Hun beginjaren in de amusementswereld blijven vrij moeilijk eensluidend te verklaren en in te passen...

- **Vóór 1930**: baatten ze sinds 1924 een café in Antwerpen uit.
- **1930**: wereldtentoonstelling te Antwerpen; grootvader Louis Smets was er uitbater van "Oud Antwerpen".
- **1933**: is aanwezig op de wereldtentoonstelling in Chicago; aldaar 400 wc-toiletten en ook verkoop van "stoverij met frieten". 14 stielen en 13 ongelukken. "*In Het Witte Paard*" aldaar is nummer 15 ...
- **1935**: Louis Smets exploiteert een "*In Het Witte Paard*" op de wereldtentoonstelling te Brussel.
- **1936**: De site van "*In Het Witte Paard*" te Blankenberge door Louis gekocht en er uitgebaat. Wat voordien op dit terrein stond, is niet met zekerheid geweten ("*Een babbel met ... Willy Smets*": interview d.d. 24 oktober 2005).

Willy Smets, wat schamper: "Het stelde [als show] toen niet veel voor. Er was een orkestje en de mensen konden er dansen. Een van de "serveuses" had een goeie stem en zong af en toe een liedje"... De klandizie bestond in die tijd bijna uitsluitend uit Engelsen. Blankenberge was toenmaals dé vakantiebestemming voor de Britten. Het was hier voor hen spotgoedkoop én er was geen sluitingsuur: een "hemel op aarde", met telkenjare een invasie als gevolg" (P. Weiss: *Willy Smets is koning van de revue*, in: dagblad Het Volk; 09 augustus 2004, p. 18).

- **Verder**: "Vlak na WO2 woedde, qua cliënteel van de Engelsen, een publicitaire oorlog tussen Oostende en Blankenberge. Oostende won het pleit. Eenvoudigweg, omdat er dan geen transfers (vervoer tussen vakantieadres of hotel en vermaaksite van qua ponden, kledij e.d.m. krap zittende Engelsen) nodig waren ...

- **Aldus werd in 1949** – ondanks het afraden door kenners maar met hulp van Vader Smets' ondervinding en diens "buikgevoel" – een zaal onder de benaming "*In Het Witte Paard*" te Oostende gehuurd onder impuls van Louis's zoon: Staf Smets die een gedreven en gewiekste, tot slagen haast geboren zakenman was en ook van zijn zus Fien die sinds 1938 allen samen vennoten waren in de maatschappij "Careho" te Antwerpen. Op de benaming "In het Witte Paard" heeft, wat de gehele

Vlaamse kust van België betreft, voornoemde N.V. "Careho" tot heden een exclusief patent.

- Met en door Staf Smets ging dit "*In Het Witte Paard*" aan de kust een vooraf niet te voorziene groei en bloei tegemoet in de jaren '50, '60 en tot midden '70! Voor het publiek een begrip geworden en een knipoog van verstandhouding waard!

In 1949 was er het orkest Jef De Winter, met als zangeres de (pas later op TV en in heel Vlaanderen welbekende) "*Antwerpse nachtegaal*" (sic) en *variétéartieste* Yvonne Verbeeck die zeer lang geleefd heeft en opgetreden is.

In mei 1949, 72 jaren geleden, dook voor het eerst het "changement de régime" op, ten gevolge van het inzetten van de toenmalige parlementaire en provinciale kiesstrijd.

Wij citeren, begin mei 1949: "(...) op een C.V.P.-meeting gegeven in de zaal "Scala", nu uitgebaat door dhr. Desmit" (...). Eigenlijk werd Gustaaf (afgekort als "*Staf*" en-of "*den Staf*") Smets, uit Borgerhout/Antwerpen, bedoeld. Hij was met zijn zus Livina Smets ("*tante Fien*") pas huurder geworden van het sinds het naoorlogse kwakkelende pand geworden. Maar men zou hem, spoedig en in stijgende lijn, algemeen beter leren kennen "(...) als een kwiek zakenman die opperbest weet wat het toeristisch cliënteel van zijn inrichtingen verlangt"⁶⁵.

"Het succes van de uitbatingen van dhr. G. Smets? *Een jarenlange ondervinding!* Want de familie Smets is *als het ware de uitvinder* geweest van de gezellige zalen die men de naam gaf naar de bekende operette "*In het Witte Paard*" (...). Zijn vader Louis was, samen met zijn echtgenote, de eigenlijke grondlegger van 'deze amusementsketen van de kust'"⁶⁶.

Gustave Ludovicus SMETS (zo staat op zijn doodsprentje vermeld): Afgevaardigde-Beheerder van de N.V. "Careho", echtgenoot van mevr. Rosa DEFOSSÉ, vader van Willy en Jenny, geboren te Borgerhout op 11 november 1919, overleden te Antwerpen op 11 januari 1969. Veel te vroeg gestorven⁶⁷, op amper 49-jarige leeftijd, door ziekte: uremie (d.i. beschadiging van de nier(en) en met als gevolg een nooit eindigende serie, erg afmattende nierdialyses), opgelopen door een ernstig verkeersongeval te Wenduine waar nergens, en daarin goed opgevolgd, ruchtbaarheid, aan gegeven is geworden (mededeling: Willy Smets). Het knakte hem. Hij diende rust te nemen maar eenieder die hem kende, stelde vast dat het toch "de Staf" van vroeger niet meer was. Uiteindelijk verloor hij het pleit. Het amusementsleven te Oostende en aan de kust verloor een talentrijke, gedreven eersteklas organisator en animator.

Zijn "Witte Paard"-zalen in Oostende en Blankenberge beleefden een ongekennde bloei. Daarnaast floreerden twee "Wiener Weinstuben" (eerst in Oostende en later ook in Knokke), alwaar in een uiterst gezellige atmosfeer, de toeristen genoeglijke avonden konden beleven.

Schrander merkte voornoemde Herman Moerman in zijn "*in memoriam*"-beschouwingen – en de toekomst gaf hem gelijk! – op: "Het klinkt in deze droevige omstandigheden misschien wat vreemd, maar toch mag het een geluk genoemd worden dat Staf zijn zoon Willy en dochter Jenny een vakkundige opleiding gaf. En ongetwijfeld zal Willy Smets het werk van zijn vader voortzetten".

Het loont, om meer dan één facet, om nog wat verder te verwijlen bij "vader" Staf Smets. Een tijdgenoot noemde hem een "*witte raaf*", volgens het woordenboek "iets bijzonder zeldzaams". Lees diens typering: "*De man van achter "Het Witte Paard". Te Antwerpen geboren en getogen, Oostendenaar en 'Kusteling' (sic) door adoptie. Als we u zeggen dat "de Staf" een kop heeft die doorlopend glundert, ogen die door geen brillenglazen kunnen gedooft worden en begiftigd met een radde tong die nooit voor een mop is stilgevallen, – wel, dan hebben we de man ten voeten uitgetekend (...) Die met leute en plezier de ideale formule vond: met lach en amusement zakendoen én een aardig centje verdienen (...). Voor Oostende betekent zijn "Witte Paard" een vaste stunt (sic), dit is een opzienbarende prestatie (...)*"

Om "de Staf" serieus te interviewen, moet je van ver komen! *Telkenjare besteedde Staf Smets als vooruitziende zakenman een deel van de winsten aan de renovatie en/of opsmuk van zijn etablissementen verspreid over drie van onze kuststeden: Oostende, Blankenberge en Knokke. Ieder jaar tot verbazing en genoegen van zijn omgeving die meeprofitteerde, in de goede zin van het woord dan, van zijn ondernemerstalent*⁶⁸.

Staf Smets, "*de bezielende leider en trouwens algemeen bekend als een kwiek zakenman die opperbest weet wat het toeristisch cliënteel van zijn inrichtingen verlangt*"⁶⁹. Een derde "pennenlikker" wist guldig te zeggen: "*Als we aan "de Staf" een grafiekske vragen over de opgang*"

*en de bloei van zijn bedrijf te Oostende, is het (volgens hem) zeer eenvoudig: lichtjes naar boven totdat de Kapellestraat er weer "was"; dan een "boom" en, vanaf de opening van het Kursaal (1953), gestadig de hoogte in. Als ge aan Staf vraagt wat zijn beste seizoen was, antwoordt hij onveranderlijk: "het laatste". En, dan ten minste, zegt hij de zuivere waarheid!*⁷⁰.

*Een uitbater die "zijn jaarlijkse studiereis naar Duitsland doet, waar hij opnieuw wel enkele nieuwigheden op de kop zal weten te tikken. Die dan meteen de zo bekende ambiance in zijn inrichtingen wat moet verhogen"*⁷¹.

Naar aanleiding van het 25-jarig bestaan [sinds 1938] van de N.V. "Careho" (café-restaurant-hotel, die juridisch nog steeds bestaat), d.i. de maatschappij die de zalen "Het Witte Paard" (Oostende, Blankenberge) en "Wiener Weinstube" (Oostende, Knokke) aan de kust uitbaat, werd de familie Smets op 09 juli 1963 gevierd en eerst op het Stadhuis van Oostende ontvangen. Een erkenning voor 25 jaar amusementsleven aan de kust, – zo belangrijk op toeristisch gebied. Vijftien jaren (1949-1963) "Het Witte Paard", te Oostende, de zgn. "volkschouwburg": van jaar tot jaar de motor die heel het toenmalige zgn. "Montmartrekwartier" (de Langestraat, de Van Iseghemlaan en de aanpalende straten) deed draaien en vele commercianten deed meeleven en meeverdienen!

In zijn hulde gebruikte burgemeester Piers passende woorden:

"(...) In die 25 jaren heeft u, Mijnheer Smets, iets gecreëerd. Niet alleen op het gebied van het amusement, maar wat u te Oostende geschapen hebt, maakt deel uit van de toeristische infrastructuur van de stad. Daarbij hebt gij altijd gedacht aan de noodlijdenden, aan de ouderlingen en aan de wezen. En ook daarom brengt het Stadsbestuur deze hulde. En daarbij", aldus besloot dhr. Burgemeester, "hebben wij u altijd als vriend beschouwd en wij ontvangen graag vrienden op het Stadhuis".

Aan echtgenote Rosa Smets-Defossé werd een mooie bloemenruiker aangeboden. De heer Gustaaf Smets kreeg de gouden eremedaille van de Stad. In eenvoudige woorden dankte hij:

*"Ik kom wel meer op het Stadhuis, maar dan is het om betwistingen inzake de belastingen te bespreken. Vandaag ben ik uw eregast. Ik dank u erom. En mijn dank gaat ook naar DE PERS, want zonder de journalisten zou "Het Witte Paard" nooit geworden zijn wat het nu is. En tevens beloof ik om ieder jaar een feest te geven voor de weesjes en de ouderlingen"*⁷².

"Want zonder de journalisten zou 'Het Witte Paard' nooit geworden zijn wat het nu is"

Staf Smets: 09 juli 1963.

HET TIJDELIJKE MET HET EEUWIGE WISSELEN: STAF SMETS

11 januari 1969: **Uitbater van 'Het Witte Paard' overleden te Antwerpen.**

De bekende, amper 49-jarige heer Gustaaf Smets, uitbater van de befaamde inrichtingen Het Witte Paard te Oostende, Blankenberge en Knokke, is zaterdag jl. [11 dezer] in het "Stuivenberg" ziekenhuis te Antwerpen, alwaar hij sinds geruime tijd verpleegd werd, overleden. Dit is het droevig nieuws dat vooral aan de kust met grote verslagenheid werd vernomen.

Sinds het zware verkeersongeval, enkele jaren geleden, dat dhr. Smets te Wenduine overkomen was, sukkelde hij met zijn gezondheid. Dit belette hem nochtans niet om, met moed en volharding, de leiding van zijn inrichtingen aan de kust verder waar te nemen en men kon er zich slechts over verheugen, omdat deze inrichtingen een integrerend deel uitmaken van het toeristisch patrimonium, waar de talrijke toeristen – niet in het minst de buitenlandse toeristen – veel van houden, vooral wegens de zeer aantrekkelijke, familiale feestprogramma's die er telkenjare hun beslag krijgen en waaraan tal van binnen- en buitenlandse artiesten hun medewerking verlenen.

Als gewiekste zakenman – net als zijn vader Louis – werd de heer Staf Smets echter ook zeer gewaardeerd voor zijn filantropische initiatieven, ten bate van de ouden van dagen, de gehandicapten en anderen. Met zijn verscheiden verliest de kust aldus een zeer flinke kracht.

Dhr. Staf Smets werd geboren te Borgerhout op 11 november 1919; hij was afgevaardigde-beheerder van de N.V. Careho.

Zijn stoffelijk overschot werd woensdag 16 dezer bijgezet in de familiekerk op het kerkhof van Borgerhout-Silburg, na een plechtige uitvaartmis die werd gecelebreerd in de dekenale kerk van O.L. Vrouw ter Sneeuw te Borgerhout.

(...) Het moge voor hen een troost zijn te weten dat de nagedachtenis van dhr. Smets steeds verder zal, geëerd blijven aan de kust. Een reden te meer, daar de zoon Willy van de betreurde die een vakkundige opleiding genoot, de inrichtingen [HWP] heel zeker verder zal blijven beheren, zoals wijlen dhr. Staf Smets het zelf had willen doen.⁷³

Het is gissen hoé en wié tijdelijk het dagelijkse beheren van de “zaken” in handen nam. Was het Staf's zuster Livina (1912-1987)? Of met assistentie van zijn echtgenote Rosa Defossé (+ 1987? Of gezamenlijk? Wie het ook waren, van het viere – door een openbaar feest in te richten t.g.v. “20 jaar 'Het Witte Paard' te Oostende” – werd, gelet op dit intriest geval van overmacht, afgezien.

Maar ... er was in de familie een mannelijke opvolger voorhanden. Zoals weldra bleek: óók iemand van formaat, iemand die oordeelkundig en praktisch van aanpakken weet! De nog heel jonge heer Willy Smets!!

Zoon Willy (°1946) had een gedegen opleiding van drie jaren meegekregen in de “Hotelschool van Lausanne”, toenmaals dé hotelschool van de wereld! Eind oktober 1968 en met behalen van het diploma zijn studies aldaar beëindigd. En ruim 2 maanden later stierf vader Staf ...

Nog in oktober 1968 zijn legerdienst van 12 maanden aangevat bij de “Zeemacht”: eerste opleiding te Brugge (Sint-Kruis), iets later in Oostende, – terwijl hij aldaar “de zaak” begon te runnen! Slapen ter plaatse in de “Generaal Mahieu” (werd later omgedoopt tot “Bootsman Jonsen”) -kazerne? Géén vergunning om thuis te overnachten! (Interview d.d. 24 oktober 2005. Willy huwde in 1971 – hij was 25 – en kreeg drie kinderen: Kenneth (° 9 november 1978) en twee meisjes. Te Oostende woonde hij eerder in de Christinastraat 53).

De “Vriendenkring van de Oostendse Pers” was, tot op diens sterven, in de wolken met Smets senior: Immers, waren de journalisten zijn beste vrienden niet? En Staf hun “erevoorzitter”?

Ter lancering van het nieuwe, nog aan te vatten seizoen werd de jaarlijkse persconferentie, tot dan veeleer een gezellig samenzijn, gegeven door die jonge Willy Smets, bijgestaan door zijn moeder en zijn ervaren tante-vennoot.

Herman Moerman vertolkte andermaal: nog het best van allen de eerder stille twijfels en gevoelens:

“(...) En kijk, wij hebben dan toch die uitzonderlijke stemming teruggevonden (...) Maar het heeft ons allen zoveel goed gedaan [om] te zien dat Staf in zijn zoon Willy een waardige opvolger heeft gevonden. Soms dachten wij zelfs [dat] Staf zelf aan het woord was (...)”.⁷⁴

Willy, hij diende zich nog in te werken én dat lukte hem aardig goed en hij leek zijn vaders werk en streven te willen en kunnen verderzetten!

ENKELE SPECIFIEKE ASPECTEN VAN DE FAMILIE SMETS:

– AUTO ONGELUKKEN STAF SMETS:

1ste, juni 1956⁷⁵. Nergens elders ook maar één allusie opgemaakt geweest;

2de, 1964 te Wenduine: erg gekwetst⁷⁶. Enkele bijzondere details vernomen via ons paar interviews met W. Smets.

– LIEFDADIGHEID:

27 juli en 18 augustus 1950: een groots opgevat kinderfeest voor “vissersweesjes” van de “Ibis”;

1956: de “Ibisjongens” te gast in HET WITTE PAARD⁷⁷;

Aangehaald door burgemeester Piers tijdens “25 jaar HET WITTE PAARD”⁷⁸.

1967: groots feest voor de weesjes en verlaten kinderen⁷⁹.

– LOUIS SMETS (°1889 - +07/10/1957): typering. Was vader van Staf en diens zus Fien. Vooral geliefd om zijn mensenkennis. Een goed mens en een model-inrichter ging heen! Hij is de “grote promotor geweest van gezonde en volkse ontspanning aan de kust”⁸⁰.

– WILLY SMETS:

Zoon van Staf en kleinzoon van Louis Smets.

Al te vroeg opvolger, a.h.w. "in de zaak gegooïd", door sterfgeval vader⁸¹;

12 mei 1969, persconferentie: "Maar, het heeft ons allen zoveel goed gedaan om te zien dat Staf in zijn zoon Willy een waardige opvolger heeft gevonden. Soms dachten wij Staf zelf aan het woord te horen ..." ⁸²;

Wordt in maart 1972 één der commissarissen in het bestuur van "Horeca-Oostende" (cafés⁸³;

1972: Willy Smets, "de man van het toeristisch optimisme"⁸⁴.

PERS

- "Staf heeft van begin af aan de pers in zijn hart gedragen. Hij had die pers nodig en ... de persmensen hebben hem een handje toegestoken. Wat er uit deze degelijke en hartelijke samenwerking gegroeid is, dat heeft iedereen trouwens persoonlijk kunnen vaststellen"⁸⁵;
- Op 20 mei 1965 werd S. Smets "erevoorzitter" van de "Vriendenkring van de Oostendse pers"⁸⁶

Twee componenten – de media, i.c. de pers, alsook de schoonmenselijke liefdadigheid, i.c. de gratis vertoningen en amusement voor ouderlingen en wezen – die deel uitmaakten van de uitbating van "de zaak".

Ja, de pers was al jarenlang opgetogen over haar bejegening en de betuigde attenties door de familie Smets, en voornamelijk door "de Staf", haar erevoorzitter. Tekenend is dat op het daareven vermeld jubileum, namens de Oostendse journalisten, de heer Gustaaf Smets "een zeer fraai geschenk in ontvangst mocht nemen. Zoals de foto uitwijst: uit handen van Herman Moerman en John Hermans, redactieleden van het weekblad "Nieuwsblad van de Kust"⁸⁷.

Anderzijds, het was genoegzaam geweten in stad, dat de big boss van "Het Witte Paard" op zijn kosten weesjes en andere min bedeelde kinderen inviteerde. N.a.v. het 25-/15-jarig jubileum had hij van dit feest iets buitengewoons gemaakt. Met heel wat attracties, met geschenken en lekkers in overvloed. En alles natuurlijk geanimeerd door de dynamische Leo Martin en zijn showorkest. Pret verzekerd! De zaal zat nokvol overgelukkige kinderen. Ze kwamen van de weeshuizen te Oostende, van tehuizen uit De Haan, Zevekote, Kortemark, Oostduinkerke, Gent. Ook de ouderlingen uit de Oostendse tehuizen waren uitgenodigd. Heel wat personaliteiten allerhande kwamen hun sympathie betuigen (...) Het werd een daverend feest. Met allerlei attracties, met een ballonwedstrijd, met het verloten van een tv-toestel dat gewonnen werd door het "Pontongesticht" te Oostende.

Tot hun verrassing werden de uitbaters zelf – Staf Smets, zijn zus Fien en hun echtgenoten – bedacht en getrakteerd op een spontane huldebetuiging op het podium door vele, zeer vele sympathisanten, te talrijk om op te sommen. Ook Leo Martin liet zich niet onbetuigd. Hij hield een "speech", dankte en feliciteerde in eenvoudige en leuke bewoordingen. En bood, namens het personeel en het orkest, geschenken en bloemenruikers aan. Trouwens, al het personeel wilde de "Smets familie" persoonlijk gelukwensen ... en omhelzen. Op dit kinderfeest en op de zo spontane hulde "aan een Antwerpse familie die wij zo graag als 'Oostendenaars' aanzien"⁸⁸.

Al dat fraais werd gezegd en geschreven. Ja. Maar dhr. Staf Smets was wel goed maar niet goedzakig! En eiste perfectie vanwege het personeel dat, ondanks dat, hem op handen droeg. De serveuses die goed hun brood verdienden, getuigen als volgt: "(...) Dat hij een "pietje-precies" was, leren we van mevr. Suzanne Degryse: 'De gelijnde tafelkleedjes dienden – net als soldaten op een militair defilé – perfect in elkaars verlengde te liggen. Staf controleerde dit vanop het podium, en wee de dienstier wier lakentje uit de rij liep ... Deed je de bar, dan dienden de glaasjes met naam vooruit geëtaleerd. Een foutje ... en je kreeg steevast de baas op jouw kap!' ...

Mevr. C. Parmentier van haar kant herinnerde zich, anno 1999, d.i. 25 jaren na de brand: 'Een "kilopint" (sic) kostte 300 fr. ... En haalde de grote hekel op die de "patron" had aan vuile asbakken. Een peuk dat bleef liggen, jaagde steevast "de Staf" op jouw nek. Niet te verwonderen dat er regelmatig een "tour de cendriers" plaatsvond ...

Een der gezamenlijke indrukken van de dertien bijeengekomen dienstiers was, zovele jaren later: "Zoon Willy vonden ze een junior die moderner was in zijn opvattingen ... en alles heel wat losser en menselijker aanpakte". En dat, "achteraf bekeken, de catastrofe met Pasen 1974 het Oostendse toerisme een zware slag toegediend heeft. Dat "Witte Paard" waar rijk én arm hun steek vond"⁸⁹.

Reporter Herman Moerman (die o.i., samen met Jo Deensen maar dan in mindere mate, het best van alle tijdgenoten het wedervaren van "HET WITTE PAARD" in de loop der tijd stap-voor-stap mee gevolgd en neergeschreven heeft), bracht begin 1969 in zijn *"in memoriam"* voor Staf Smets de beginfase van HET WITTE PAARD te Oostende op bevattelijke wijze in herinnering:

"Na WO2 trachtte men in Oostende de koude, ongezellige zaal "Scala" [ex-"Den Helder", in het Oostendse dialect uitgesproken als "de Schala"], gelegen op de hoek van de Hertstraat en de Van Iseghemlaan, op verschillende manieren uit te baten. Maar telkens zonder succes.

*In 1949 nam dhr. Gustaaf Smets, [toen pas 29 jaar oud], de zaak in handen. "Staf" liet kleurrijke decors maken en "Het Witte Paard" was geboren"*⁹⁰.

Kort samengevat, slechts drie greepjes uit diens latere *"in memoriam"* (20 jaar later: 16/01/1969) over hem die betiteld wordt als *"de promotor van het amusementsleven aan de kust"*:

"Sindsdien worden daar 's zomers elke avond daverende shows gegeven. En op toeristisch gebied is deze uitbating voor Oostende, al 20 jaren lang, van enorm belang geworden.

Staf bracht zelfs zijn steentje bij in de actie voor de seizoen spreiding, zodat de jongste jaren zijn zaal gedurende de drie zomermaanden open was".

Alsook: gedurende vele jaren organiseerde hij ook avonden tijdens de wintermaanden en bracht grote namen naar Oostende: Rudi Schuricke, Marika Röck, Peter Kreuder, Bill Haley benevens al wat naam had op variétégebied in Vlaanderen en in Nederland.

Bovendien kwamen er in Oostende en wat later ook in Knokke een "Wiener Weinstube" alwaar, in een uiterst gezellige atmosfeer, de toeristen genoeglijke avonden konden beleven.

Ter gelegenheid van het **eerste lustrum (1949-1953)** bood een journalist van de "Kustbode" (= een plaatselijk liberaal weekblad) een overzicht aan over hetgeen al voorgevallen was. Een terugblik die een betrouwbaar beeld schetst:

"(...) Het was in 1949 dat van wal gestoken werd met een groots opgezette "Oberbayern" te Oostende die de naam kreeg "In 'het Wit Paard".

Succes bleef niet uit. Ze werd in de zomermaanden de uitverkoren zaal van de toeristen, terwijl de Oostendenaars gedurende de winter "Het Witte Paard" als hun "volksschouwburg" beschouwden. Belangrijke veranderingswerken werden uitgevoerd die aan "Het Witte Paard" een fris uitzicht zullen geven. De voorgevel werd volledig in het nieuw gezet, terwijl een typisch huisje als ingang gebouwd werd.

"Het Witte Paard" heeft graag willen meedoen aan de hoopvolle seizoenvooruitzichten om deze bij de opening van het Kursaal, op zaterdag 20 juni 1953 in het zgn. "Kursaaljaar", meer kans op slagen te geven.

Aankondiging: "De opening van "Het Witte Paard" met het zomerprogramma zal op zaterdag 27 juni te 20 uur doorgaan. Er zal elke dag gespeeld worden, tot zondag 27 september 1953. Het spektakel loopt steeds tot 1 uur [s nachts]. Zoals in het verleden zal ook deze zomer het programma *zeer verzorgd* [let op deze expliciete vermelding] zijn. Als voornaamste vedette krijgen wij de bariton Richard Dumoulin; hij verdiende als zanger zijn sporen in de zaal "Alhambra" te Brussel, in Verviers, Lyon en Avignon. De schalkse Yvonne Verbeeck die men te Oostende maar al te goed kent als de "Antwerpse nachtegaal", komt terug naar "Het Witte Paard". Evenals de bekende komiek Fransky, de muzikale clown Bartholet, samen met Harry Turf (...) Het orkest o.l.v. Peter Delsing bestaat uit 14 (sic) man. Talrijke shownummers zullen iedere avond uitgevoerd worden. "Het Witte Paard" wacht voor de vijfde maal te Oostende met ongeduld op de zomergasten, maar voegt er graag aan toe dat de Oostendenaars even welkom zijn"⁹¹.

Op 20 september 1958 kwam een **tweede jubileumprogramma**. Het was 10 jaar geleden dat de familie Smets in Oostende de uitbating verzekerde van *"deze zo populaire instelling"*. Het ligt in de bedoeling dit met meer luister te vieren na de drukte van het seizoen (...). Met een groots Bier- en Wijnfestival aangeboden aan *het Oostends publiek*, dat – ik citeer – *"zo'n beetje de stemming van de authentieke Duitse wijnfeesten naar onze stad zal overbrengen"*. Tegen echte spotprijzen zal het bier en de wijn in beken stromen, om de vriendschap tussen de *ondernemende familie Smets en de Oostendse bevolking te bezegelen*" (einde citaat).

Twee orkesten zijn aangeworven:

- Benedenzaal: met bier en met het "Freddy's Dansorkest";
- Bovenzaal: de "Wiener Weinstube", met wijn en met het vernieuwde orkest van "Louis Fiers' Showband"; binnenin voornoemde "Weinstube" was pas een belangrijke verbouwing gedaan en de nu ene zaal werd zeer stemmig ingericht gemaakt⁹².

Zie de gelegenheidsannonce ter zake⁹³:

De Volksschouwburg "Het Witte Paard"
– steeds aan de spits inzake volksamusement –
in haar sierlijke zalen
VERKIEZING VAN EEN BIER- EN WIJNKONINGIN.
Het wordt een indrukwekkende Breugheliaanse gebeurtenis,
die over de ganse kust – haar weerklank zal vinden! –
ALGEMENE INGANGSPRIJS: 20 F.,
tevens recht gevend op een glas bier of wijn!

Het werd een gezellige avond, vol met verrassingen. Geen schoonheidswedstrijd maar een prijskamp om te proeven. Met als beloning een reuze bierpot of wijnkruik, benevens een geldprijs van 1.000 F. In beide zalen zullen voor eenieder de dranken aan sterk verlaagde prijzen verkocht worden. Elkeen genoot aldus van 10 jaar "Het Witte Paard" in Oostende⁹⁴.

Wij springen weer 5 jaren verder en treffen ... een derde jubileum aan!

VRIJDAG 5 JULI 1963. "Het Witte Paard te Oostende.
T.g.v. het 25-jarig bestaan van de N.V. "Careho".

d.i. de maatschappij die de zalen "Het Witte Paard" en "Weinstube" aan de kust uitbaat, werd aldaar aan honderden kinderen een heerlijk feest aangeboden.

Maar totaal onverwacht werd de familie Smets in hun eigen stek in de bloemen gezet.

En zo groeide dit feest uit tot een onvergetelijke hulde die recht uit het hart kwam.

Reporter Herman Moerman bracht uitvoerig verslag uit van de gouden eremedaille die de Stad dhr. Smets toekende en die zich in eenvoudige woorden als volgt uitdrukte:

"Ik kom wel meer op het Stadhuis, maar dan is het om betwistingen inzake de belastingen te bespreken. Vandaag ben ik uw eregast. Ik dank u erom en mijn dank gaat ook naar de pers, want zonder de journalisten zou Het Witte Paard nooit geworden zijn wat het nu is. En tevens beloof ik ieder jaar een feest te geven voor de weesjes en de ouderlingen".

O.m. namens de Oostendse journalisten mocht dhr. Smets in hun, o zo gezellige "grote zaal" een zeer fraai geschenk [een uniek stuk: een prachtige keramische schaal, met vele "witte paardjes" op en vervaardigd door de Oostendse kunstenaar August Michiels] in ontvangst nemen. Niet te tellen felicitaties vielen de familie Smets, vier in aantal – dhr. en mevr. Gustaaf Smets - Defossé alsook dhr. en mevr. C. en "Fien" (zijn zus ter) Bruyninckx - Smets – te beurt. Namens het personeel en het orkest drukte Leo Martin "in eenvoudige en leuke bewoordingen" hun gevoelens van waardering en erkentelijkheid uit, vergezeld van welgemeende "prachtige geschenken en bloemenruikers".

H. Moerman besloot zijn feestopstel als volgt:

*"Men kon geen betere bekroning van het 25-jaar amusementsleven aan de kust – zo belangrijk op toeristisch gebied – kennen als dit kinderfeest, waarin op zo spontane wijze hulde werd gebracht aan een Antwerpse familie die wij zo graag als "Oostendenaars" aanzien".*⁹⁵

Men kan, achteraf pas; stellen dat deze grootse manifestatie als één der hoogtepunten van de kennis en kunde qua zakendoen van het "bewind Gustaaf ("Staf") Smets" (1949-1968) in Oostende mag beschouwd worden.

Moeilijk te accepteren vanwege het werkelijk niemand en niets ontziende noodlot maar reëel voorgevallen is het lichamelijk ongeluk dat de "big boss" – in 1964, mij mondeling verteld door zoon Willy S. – overkwam: door een ernstig verkeersongeluk dat desastreus nawerkte, te Wenduine (zijn woonplaats) voorgevallen, en dat, op vraag van de familie, met succes overal stilgehouden werd: in de media en (zoveel als mogelijk was) in het openbare leven.

Er zijn, daaromtrent en tot op heden voor zover ons bekend, geen geschreven sporen of gedrukte verwijzingen (meer) voorhanden. Mede daarom zoeken we uitgebreider het getuigenis op van hun vriend Herman Moerman die – met veel gevoel en zo droevig te moede, zich zo onmachtig wetend om dit leed – als volgt uitdrukt:

“Enkele jaren geleden [onbepaald gehouden] kreeg zijn gezondheid ten gevolge van een ernstig verkeersongeval te Wenduine een eerste knak [een blessure aan de nieren, met bijhorende hem meer en meer verzwakkende dialyses tot gevolg]. Ondanks moedig tegenweer ging het met hem achteruit. En iedereen die hem kende, stelde vast dat het toch “de Staf” van vroeger niet meer was ... Op zijn jaarlijkse persconferentie, in het voorjaar van ditmaal 1968, vertelde “de Staf” dat hij dit jaar (1968) het 20-jarig bestaan van “Het Witte Paard” te Oostende zou vieren. Het heeft echter niet mogen zijn (...).”

Steeds ernstiger werd zijn gezondheidstoestand (uremie in het bloed, t.g.v. een sterk verminderd functioneren van de nieren, waar hij aan verwond werd). En vorige zomer (1968) diende hij andermaal rust te nemen: “de Staf” zou zijn geliefd Oostende, alwaar hij zich volledig thuis voelde, niet meer terugzien.”

Nog iets uitvoeriger staat het relaas in de aanvankelijke tekst te lezen in: Dhr. Staf Smets overleden: promotor van het amusementsleven aan de kust⁹⁶:

“Toen wij [journalisten] in het voorjaar van 1968 weer bij(een) zaten bij Staf op zijn jaarlijkse persconferentie, vertelde hij dat hij “dit jaar het 20-jarig bestaan van Het Witte Paard te Oostende zou vieren. Twintig jaar bruisend amusementsleven te Oostende (:) zo iets kon niet onopgemerkt voorbijgaan!” Een vierde jubileum? Néén!

Het Lot beschikte anders ... Slachtoffer in 1964 van een ernstig verkeersongeval te Wenduine, ging het met hem achteruit; moedig vocht hij tegen deze tegenslag doch steeds ernstiger werd zijn ziekte, en vorige zomer 1968 diende hij andermaal rust te nemen; Staf, nochtans een rasecht Antwerpenaar, zou zijn geliefde Oostende niet meer terugzien ...

“Ofschoon zijn gezondheidstoestand tijdens de laatste maanden van 1968 veel zorgen baarde, had ieder die “de Staf” kenden, toch nog hoop dat hij zou herstellen om spoedig weer de leiding van zijn zaken in handen te nemen. Het heeft niet mogen zijn. Amper bijna 50 jaar oud. Het klinkt in deze droevige omstandigheden misschien wat vreemd (,) maar toch mag het een geluk genoemd worden dat Staf zijn zoon en dochter een vakkundige opleiding [in Zwitserland] meegaf, en ongetwijfeld zal Willy Smets, [toen pas 23 jaar oud en nog milicien bij de “Zeemacht” te Oostende], het werk van zijn vader voortzetten.

Herman MOERMAN

DARVERENDE SHOWS – een overzicht -

* **De ZOMERSHOWS:** *passim* (= op vele plaatsen) in dit overzichtsmemoriaal aan te treffen!

Ieder voorjaar voorafgegaan door een persconferentie gehouden door de “big boss himself”!

– Het “seizoensprogramma” van wat aan de klanten aangeboden wordt sinds 1950 e.v. in de “W.P.”-en van Oostende en Blankenberge alsook in de “Wiener Weinstuben” van Oostende en Knokke;

– was eerst veeleer een “gezellig samenzijn”⁹⁷;

– door de journalisten meer en meer zeer gewaardeerd en in hun kranten uitvoerig geprezen en becommentarieerd. Trouwens, goede waar alleen al prijst zichzelf!

Het verschil met de beginjaren: van aanpak tot ontbolstering en volwassenheid:

1973: “De show is nu beter, staat op hoger niveau, is meer professioneel! (...) De eisen zijn ook enorm groter geworden. **VROEGER** volstond het om een goed orkest te hebben met een zanger en een zangeres, met tussendoor iemand uit de bent die ook eens komiek uit de hoek kon springen. **NU** is het precies andersom geworden: wat eerst staat, is de show en dan is er daarbij ook nog een goed orkest nodig om het muzikaal en netjes in te kleden”⁹⁸.

“Er kwamen meer zangers en zangeressen, het orkest onderging nieuwe structuren, een ballet werd ingeschakeld. Kortom, er ontstond een volwaardige show”⁹⁹.

* **De WINTERBALS**: een cyclus, ruim een twaalfstal 's jaars, zó in trek en druk gefrequentieerd door mensen van Oostende en omliggende! "De Zeewacht" constateerde met genoegen, al in mei 1953, vijf jaren na de overname met nieuwe naamgeving: "Iedereen die bij het Oostendse ontspanningsleven ook maar enigszins betrokken is, weet dat de zaal van Het Witte Paard een brok Oostends leven is geworden. Zowel 's zomers als 's winters voelt men er zich thuis".

° Van 1949 tot 1958= samengevat vernoemen wij o.a. eerst de "Bonte Avonden", dan de bals en de gelegenheidsfeesten en evenementen.

Nog in 1949: het Groot Bal der "Vuurkruisen", afd. Oostende; gevolgd door het "Groot Bal van Broederbond der Oud-strijders 1914-1918 en de 3de en 23ste Linie Regimenten", een "Vrolijk volksbal" (1954, een voltreffer!), de "Vakschool" en "de Oude Rijnwacht" (beiden vele jaren lang), midden de jaren '50 twee "Kanariebals" (amusement was troef!), de fameuze "Haringbals" (1957 t/m 1959: "dit volksfeest bij uitstek!"), het befaamde "Oostende-Doverbal" (één der gezelligste van gans het seizoen!), het 3de "Garnaalbal" (1962) met verkiezing van een "Miss Garnaal", de jaarlijkse bals "van de politie", der "Hoogstudentenclub "De Golfbreker" (1964, met 'ontvreemding' van de reuzenbierpot!), de jaarlijkse personeelsfeesten van de toen zeer machtige coöperatieve "S.E.O." alsook het "Sinterklaasfeest" voor de kinderen van het personeel van de "Wagons-Lits". Evenals: sportclubs en dito disciplines, faillissementen, veilingen, commerciële voorstellingen, e.d.m.

° *Sinds 1969=* vooral de grote publiekstrekkingen (eind de 60er, begin de 70er jaren):

- Het "Vrouwtesbal". Op een dergelijke avond zijn de dames baas in huis! Zij – en niemand anders nodigen uit. Wordt vanaf het eerste jaar (1970) groots opgevat en kreeg de faam dat het een goed bal was, doordat altijd beroep werd gedaan op rasechte beroepsartiesten. De ingang in 1972 werd zeer laag gehouden: voorverkoop: 1 euro, 25 cent; dezelfde avond: anderhalve euro ... Kreeg in 1974 kortstondig navolging door de creatie van het eerste "Groot Jufkesbal".
- Bal van de "Orde van de Wullok". **1969**: 1ste maal. 4de bal: 13 januari **1973**= "De nochtans ruime benedenzaal kon de massa niet slikken, in zoverre dat ook de "Weinstube" zó verzadigd was dat noch boven noch beneden er zitplaatsen konden bemachtigd worden. Van dansen kwam er weinig te pas. 35 à 40 carnaval- en folkloregroepen, allen gekostumeerd, namen deel¹⁰⁰. 5de carnavaljaar (sic), 12 januari **1974**: "Orde van de Wullok" in feest! Zowel in de beneden- als bovenzaal. "Hoeft het gezegd dat Het Witte Paard bijna ging steigeren, toen de majorettes hun beste beentjes voorzetten?"¹⁰¹.
- "Kandidaten Prinsenbal", 10 februari 1973. Tijdens dit bal kunnen ze zich voor het eerst voorstellen aan het publiek.
- "Groot Prinsenbal", 24 maart 1973= ingericht door het Stadsbestuur; organisatie: "Orde van de Kloeffe". Voortgezet op 2 februari 1974.
- "Vriendenkring mailboten "Dover-Oostende" (V.D.O.). 7de bal: 08 maart 1969: "een schlager van belang! Moet het gezegd dat Willy Lustenhouwer, goed bijgestaan en afgelost door de orkesten van "Freddy Feys" en de "White Formation", voor een stemming van jewelste zorgde!¹⁰².
- De zgn. "Pasenbals", telkenjare einde maart-begin april. Steeds een BOMVOL etablissement en volop bier voor wie wilde en betaalde; heel wat Engels "schuim" ...
- "Meiklokjesbal": groot succes! 30/04/1970 en 1971: "Niets dan lachende gezichten ...".
- Topper was het volkse "Garnaalbal" (sic): tijdens de carnaval periode, de evenknie en gelijktijdig ingericht met het meer chique "Bal du Rat Mort" in het Kursaal, aan de kust **dé** bals bij uitstek van het gehele winterseizoen! Op beider dansvloeren een al even grote drukte en jolijt! ...

1969: "Daverende carnavalsstemming. Met het groot orkest van Leo Martin dat ook zijn 10-jarig bestaan viert. Zelden in Het Witte Paard zoveel mensen samen gezien en er werd een ambiance in gehouden die geen ogenblik verzwakte. Het was een ware overrompeling van carnavalsvierders! Tientallen afvaardigingen van carnavalsgroepen uit de streek brachten in de zaal een feestelijk vertoon. En, als het feest tot zo'n succes uitgroeide, dan was dit zeker in grote mate te danken aan het dynamische orkest dat van geen rusten wilde weten. Leo Martin kreeg vanwege de "Orde van

de Wullok" nog een verrassing: hij werd tot "**doctor humoristisch causa**" benoemd! En ondertussen werd er gefarandold" dat het een lust was. Uiterst geslaagd feest met enorm veel volk"¹⁰³.

Juli 1969: "In Het Witte Paard te Oostende is er weer, avond na avond, een fantastische ambiance. Dit is niet nieuw (...) 't Is al jaren dat Leo Martin en zijn showorkest aldaar voor vakantie amusement zorgen. Dat men erin slaagt, jaar na jaar, met nieuwe nummers te komen en het publiek, steeds opnieuw, weet te boeien: bewijst wel dat men hier te doen heeft met artiesten die op showgebied op een zeer hoog peil staan (...). Wat niet wil zeggen, dat men het niet bij het volkse houdt: met denderende gags en met populaire muzikale nummertjes. Maar, in vele gevallen, is de humor fijner geworden en zijn de kostuums en de verdere omlijsting nog meer verzorgd (geworden). Dit nieuwe in de show is grotendeels te danken aan de vorig jaar [1968] ontstane samenwerking "Leo Martin-Gaston Berghmans". Die twee brengen mime-nummertjes die waarlijk fantastisch te noemen zijn" (...). Etc."¹⁰⁴

1970: "Dit bal is als een reuzentent, alwaar men aan een schappelijke prijs alles krijgt voorgezet wat een carnavalsfeest kan bieden: van een simpele pint tot de tofste show, van volkse gemoedelijkheid tot uitbundig beentjes zwieren. Klepper n° 1 is zekerlijk Leo Martin die er met zijn prachtig orkest als niet één de stemming er weet in te houden"¹⁰⁵.

Qua sfeer deed Het Witte Paard – op Carnaval tijdens het "Bal van de Garnaal" (midden februari **1970**) – als van oudsher haar reputatie alle eer aan:

Klepper nr. 1 van de 'Garnalenshow' is zekerlijk Leo Martin die er met zijn prachtig orkest als niet één de stemming weet in te houden (...). Er is maar eenmaal carnaval in 't jaar. Dát schijnt de "Orde van de Garnaal" wonderwel te hebben begrepen.

Evenals de sympathieke uitbaters van Het Witte Paard, mevrouw wed. S. Smets en zoon Willy, die er het handje van weg hebben om hun etablissement vól amusement te stomen ... en om hun cliënteel in een gezellig onder-onsje te verwennen [cursief: E.S.]¹⁰⁶

De nieuwe directie, na het overlijden van Staf Smets, zocht en vond – inderdaad – aansluiting met dat wat Het Witte Paard zo uniek en geliefd maakte: leute en plezier maken, gezelligheid, zwier, intense en niet geforceerde ambiance, – precies dát waar ouderen onder ons nu nog over spreken. Met weemoed en spijt om wat eens was en nooit meer terugkwam. We worden er zelf nu nog stil van! ...

"Het ensemble van Leo Martin en zijn medewerkers? Zeker, ze verdienen goed hun brood. Maar anderzijds en het dient ook toegegeven: ze zijn het volle pond overwaard.

De samenwerking tussen de artiesten en de directie – te weten de families Smets en Bruyninckx-Smets – is trouwens steeds van de bovenste plank geweest (cursief: E.S.). En dat legt dan ook uit waarom de "*Leo Martin show*" te Oostende sinds zeer vele jaren een niet meer weg te denken traditie in onze stad geworden is ...¹⁰⁷

27/02/1971: "Wat een vuurwerk van volksvreugde: dit overrompelend "garnaalbal"! Wanneer men weet dat meer dan 1.600 betalende ingangstickets werden afgeleverd en dat meer dan 30 folklore groeperingen aanwezig waren, dan mag men de opkomst in de beneden- en bovenzaal op meer dan 2.000 personen schatten. En dat is waarlijk een ongehoord succes!

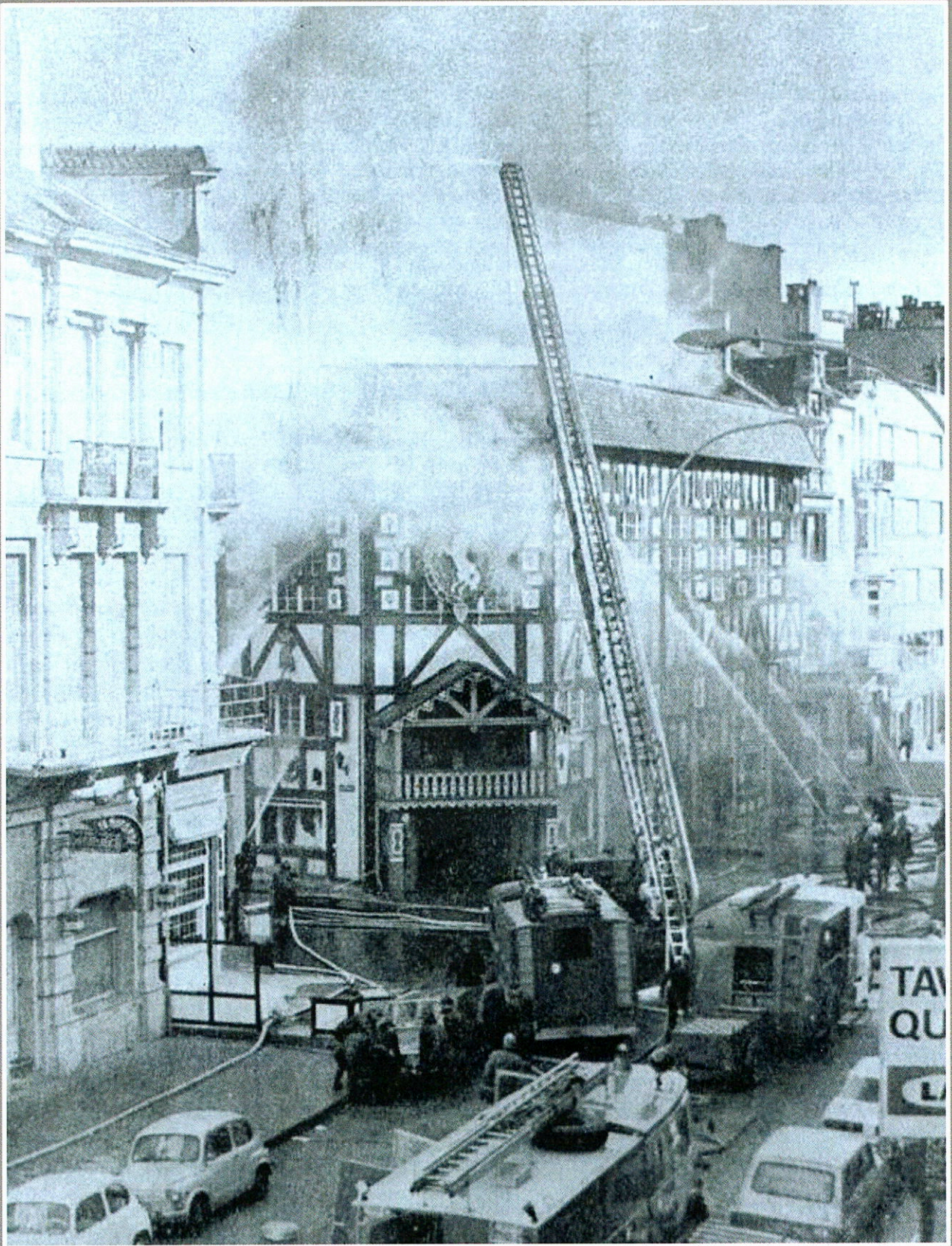
[Geen Leo Martin orkest! En op de "Rat Mort" in het Kursaal geen ambiance ...].

19/02/1972: ALGEMENE MOBILISATIE!

"Vanaf 20 uur wordt het een drummen. Met Leo Martin (en zijn orkest) én Gastonneke Berghmans – koningen van de lach – en de temperamentzangeres Chris Sent. Hun doelstelling: leute voor iedereen ... en iedereen op de dansvloer"¹⁰⁸. Hét WINTERBAL van het SEIZOEN. Het orkest gaf de ene "farandole" na de andere ten beste! Etc."¹⁰⁹.

10/03/1973: "Gans Oostende knabbelde confetti! Een uitzonderlijke meevaller: de benedenzaal van HET WITTE PAARD en de "Weinstube" kraakten van het volk! Niet minder dan 60 groepen uit West-Vlaanderen en het binnenland verschenen op het appel, zodat de uitgevoerde "farandole" zonder einde scheen"¹¹⁰.

01/03/1974: o.a. "Het grandioos **Garnaalbal** dat dit jaar een uitzonderlijke luister zal kennen!"¹¹¹.

Afbeelding: Archief De Plate, Plaats-kenmerk: COUR1974, MUSEUMDEPOT: 117.8 B35
Bron: Le Courrier du Littoral

NA DE BRAND VAN 01 APRIL 1973:

Midden februari 1975: 16de "Garnaalbal".

Veel volk, weinig ambiance ... Voor de eerste keer met Will Tura als hoofdvedette in de ruime zaal van het "Media Center" (= Troonstraat). "Hoe stemmig de "Ordeleden van de Garnaal" de zaal ook ingericht hadden, iedereen voelde toch een zekere "hangar"-kilte over zich. Fel contrasterend met het hotsebotsen (sic) in een sardienenblikje zoals in Het Witte Paard ...

Bij dergelijke gelegenheden BESEFT MEN PAS GOED waarom de "White Horse" TERECHT DE NAAM VAN "VOLKSTHEATER" VERDIENDE ... EN WELK HIAAT DE FATALE BRAND ACHTERLIET VOOR HET LOKALE ONTSPANNINGSLEVEN!"¹¹².

JUBILEA (5-jaarlijks):

- mei 1949: start van Het Witte Paard te Oostende!
- 1953: elke avond talrijke shownummers opgevoerd¹¹³;
- 1958: bier- en wijnfestival; "dranken tegen echte spotprijzen!"¹¹⁴;
- 1963: "dranken aan sterk verlaagde prijzen"¹¹⁵;
- 1968: geen herinneringsfeest (omwille van de erge ziekte van S. Smets en stervensgevaar);
- 1973: er werd "getapt à volonté" en kosteloos¹¹⁶.

Een vijfde – laatste, en wie had dat zich kunnen indenken? – jubileum: 25 jaar (1949-1973) Het Witte Paard te Oostende!

Een ware "boem-dag", waarop alle gemeenteraadsleden, alle leden van de Horeca, en nog tal van handelaars uitgenodigd waren. Er werd "getapt à volonté" en kosteloos.¹¹⁷

Maandag 25 juni 1973: **Onstuimig "Wit Paard" bracht artistieke "tiercé" voor eigen mensen! Waardige viering!!**

FOTO'S, door N.v.d.K.-Herman M.:

- Yvonne Verbeeck en Gaston Berghmans in een leuke scène uit de selectie van operette Het Witte Paard;
- Een puik staaltje van zuivere mimekunst brengt Gaston Berghmans in het "Bruidstoneeltje";
- Het "Koor van Vader Abraham" brengt steeds hilariteit in de zaal: men buldert zonder meer uit. Waarlijk, een zeer originele vondst die een amusante voltrefter is geworden. Op de foto mankeren de pas nieuwe bandleider Eric Robin en "hoofdtenor" Gaston Berghmans (ook nog gekend als de internationale speurder Gaston "Holmes")!

TEKSTEN:

Deze viering: een topper van formaat. Niet alleen waren de toegang en de consumpties volledig kosteloos, maar de show behoorde gewis tot de beste welke we in deze kwarteeuw [Witte Paard] - story zagen. Het werd "volle bak", het was de moeite overwaard; het werd een voltrefter.

* Ereschaal en bloemen:

Burgemeester Piers: "(...) *Hulde aan de familie Smets die, in 25 jaar van Het Witte Paard te Oostende, een tempel van de beste volksontspanning op internationaal niveau heeft gemaakt. Het Witte Paard te Oostende maakt daadwerkelijk deel uit van de toeristische infrastructuur van de stad en vervult derhalve een niet meer weg te cijferen rol in de verdere toeristische evolutie van de stad. Hulde aan wijlen Gustaaf Smets, de grondlegger van Het Witte Paard te Oostende, met een bloemenruiker aan mevr. G. Smets. Aan Willy Smets (...) een keramieken ereschaal van de Stad Oostende, OMDAT INDERDAAD GEBLEKEN IS DAT HIJ DE "W.P."-TEUGELS OP SCHITTERENDE WIJZE HEEFT OVERGENOMEN (hoofdletters: E.S.).*

Ook aan de andere leden van de Smets-familie werden bloemen aangeboden, terwijl vanwege handelaars en Horeca-mensen eveneens prachtige bloemstukken werden aangebracht.

* Een vuurwerk-show:

(...) We zagen haar zopas voor de derde maal (...) De show is nu zodanig knap ingespeeld dat ze een perfect festival van de gulle lach is (...).

Bijzonder rijk aangevuld met een ballet, dat over stijlvolle uitvoering als bonte en prachtige kostumering, eveneens een hoogvlieger is.

Het orkest van Eric Robin met zijn doorwinterde muzikanten laat zich bestendig op hoogstaand vlak gelden.

Gaston Berghmans is dan weer DE (sic) man van de hartelijke kolder en de bijwijlen ontroerende mimiek (wij verwijzen naar het bruidstoneeltje of naar de laatste tango van Onassis te Paris (sic)! Bob Benny, Joke Bruijs, Remi Brouwers: elk van deze rasartiesten brengen het neusje van de zalm over vertolking van chansons of schlagers.

En de knal van de avond?

Naar onze mening: het optreden van het zo pittig "koor van Vader Abraham" dat het de zaal doet uitproesten tot de glazen op de tafels aan het rinkelen gaan! Hoe onbeduidend ook de inhoud is van "Mijn lief, die heeft een naaimachien", toch wordt meteen bewezen dat men zelfs aan banale dingen, door een originele en verrassende interpretatie, een vlucht kan geven, zodat men zonder meer lachbom effecten bereikt!

Lieve mensen, wat was het een heerlijke avond! Want ook de selectie uit Het Witte Paard en de grandioze finale met "Fiesta Mexicana" brachten algemene begeestering in de zaal.

*[HWP] van Oostende heeft op 25 juni een artistieke tiercé gewonnen: de Oostendenaars die er waren, zijn voortaan de beste supporters voor dit toeristisch "Mekka" geworden.*¹¹⁸

WILLY SMETS

Waarlijk, het leek Willy Smets en familie aardig voor de wind te gaan!

Rond 24 februari 1971 voelde "de Willy" zich sterk en ingeburgerd genoeg om een uitgebreid interview toe te staan aan het hen immer genegen "Nieuwsblad van de Kust", bij monde van Reddy De Mey die in latere jaren een gekende "BRT Nieuws"-anker werd. Een uittreksel: *R.D.M.: "Iemand die zich in amper enkele jaren ontpopt heeft tot een zakenman van formaat en tot een toeristisch "expert" van de beste soort (...) Hij en zijn familieploeg verdienen gelukwensen voor de schitterende wijze waarop zij het amusementsleven aan onze kust alle eer aandoen. En zulks met mensen uit eigen land (cursief door E.S.). Ook daarover zijn wij fier!"*¹¹⁹

Tot jolijt van en met diepe voldoening lieten de "Oostendse inktlikkers" (sic), niets vermoedend en n.a.v. de jaarlijkse persconferentie ter presentatie van het seizoen 1971, zich nadien "ontvoeren", samen met de artiestenbent, naar het toenmaals als sex-lichtzinnig aanzien grensstadje Sluis.

En met als bouquet aldaar de voetjes onder tafel! Heerlijk!!¹²⁰

Op zaterdag 22 mei 1971 was er de première van de "**Show '71**". Die "op alle gebied deze van de voorgaande jaren overtreft. Muziek, zang, sketches, dans, – ze volgden elkaar op in een bijna niet te volgen tempo en zulks gedurende meer dan drie uren" Een voltreffer!¹²¹

De volgende "zet" was een uitvoerig vraaggesprek, andermaal door Reddy De Mey, met ... topfiguur Leo Martin himself. Begin augustus 1971.

Enkele dagen voordien was de Burgemeester van Benidorm, samen met collega J. Piers, de show komen bijwonen.

En zo arriveren we in 1972 ...

Zaterdag 19 februari in [HWP] te Oostende: Algemene mobilisatie voor het "Oostendse Garnaalball!" Carnaval met ... Leo Martin!! ...

Met, eens voorbij, volgend enthousiast commentaar: "Het dolste carnaval vieren die men sinds de oorlog in Oostende heeft gekend. Kortom, **HET** winterbal van het seizoen!"¹²²

"Horeca-Oostende" dat dringend toe was aan nieuw bloed, nam begin maart 1972 "*dhr. Smets op in het bestuur als één der commissarissen*"¹²³. Het was duidelijk: "men" had hem nodig, hij die op een andere keer "*de man van het toeristisch optimisme*" werd geheten¹²⁴. En Willy zelf wenste naar buiten te treden en te handelen!

Wie kuiert doorheen oude kranten – dag- of weekbladen –, die treft "weetjes" allerhande aan. Zo bv. in de rubriek "*Wie is wie?*" in de Oostendse Ho.Re.Ca":

(...) Willy Smets, commissaris (Cafés), [HWP], 059/725.41, [privé], Christinastraat 53, 059/839.78.¹²⁵

Maar **dé steunpilaar**, de man om wie en door wie alle drukte, alle "show" bij het immer hunkerend-naar-meer publiek opgevoerd werd – Leo Martin –, werd het moe – eveneens om privéredenen, en wenste ermee te kappen. Eerst vaagweg (1971), het jaar daarop (1972) concreter en gericht:

AUGUSTUS 1971:

"Ik heb al wel eens gedacht aan het openhouden van een platenwinkel of een gezellig café-restaurant; iets buitengewoons ... Want indien ik in Gent een gewoon café zou gaan openhouden! Mens toch ... In amper zes maanden hebben de klanten me dood gezopen!!"¹²⁶

JUNI 1972:

Er is sprake dat L.M. volgend jaar zal afhaken ... Volgens ingewijden ...

Betreurenswaardig, een spijtige zaak: "Want zoals Leo Martin zijn troubadour streken verkoopt, dat kunnen het weinig anderen ... Want de mensen doen lachen, is niet alleen show, maar vraagt óók veel talent!"¹²⁷

Het gehalte, het niveau van de "Zomershow 1972" bleef op een hoog peil, voor eenieder een belevenis en een verkwikking.

We citeren het krantenverslag dat zowaar jubelt: "Wit Paard" brengt de beste show!".

"De internationale volksschouwburg Het Witte Paard te Oostende draait opnieuw op volle toeren.

(...) De "Leo Martin Show 1972" is zonder twijfel de beste show die ooit in Het Witte Paard werd opgevoerd;

Zowel daverende afwisseling, een rijke greep uit schlagers van vroeger en nu (...): een allround show.

Waarbij onze eigen artiesten andermaal op schitterende wijze aantonen, dat zij van internationaal gehalte zijn. En zeker niet moeten onderdoen voor andere beroemdheden uit de showwereld.

De krant gewaagt van: de "onbetaalbare" (althans volgens het publiek!) komieken Gaston Berghmans en Leo Martin in een pittige samenspraak "There is no business like showbusiness".

En zij kunnen het warempel weten! (Onderschrift van een foto).

(...) Ook de mannen van het orkest verdienen een dikke pluim: het zijn, stuk voor stuk, doorwinterde muzikanten die van alle uitvoeringen een muzikaal pareltje maken.¹²⁸

- 1973 -

Leo Martin die –naar eigen zeggen – het "artiestenleven moe was"¹²⁹, had "zijn" orkest verkocht aan collega Eric Robin die met schier dezelfde mensen de nieuwe én bekwame orkestleider werd.

Onder anderen ook de zangeres Chris Sent, jarenlang hun "leading lady", verliet (1973) schier direct de groep en het showgebeuren. Leo zelf begon, nog vóór het einde van 1972, een platenwinkel in Sint-Amandsberg en brak met de artiestenwereld (Interview met W. Smets d.d. 20 oktober 2005).

Rond 10 maart 1973, het hoogtepunt van de carnavalsviering, werd het "Garnaalbal" alweer een topper. De benedenzaal van Het Witte Paard en de "Weinstube" "KRAAKTEN VAN HET VOLK!".

De uitbater van Oostendes geliefdste feestzaal, dhr. Willy Smets, werd met een paar anderen "plechtig geïntroduceerd tot "Grootmeester in de Garnalenorde"! En het ex-orkest van Leo Martin gaf van katoen!!¹³⁰.

In 1973 naderde men het "25-jarig bestaan [1949-1973] van Het Witte Paard te Oostende.

Het plan was om een "retrospectieve" te brengen "van de allerbeste allures" (N.v.d.K. 17 mei 1973, p. 3), weliswaar in "afwezigheid van die flinke showman die Leo Martin steeds geweest is (...) We mogen nochtans beamen dat de "Show '73" op een even hoog peil staat als deze van de vorige jaren".¹³¹

Zoals al opgemerkt, was Chris Sent er ook niet meer bij. Wél present was oude bekende Yvonne Verbeeck die "precies 25 jaren geleden te Oostende optrad, t.g.v. de opening te Oostende van Het Witte Paard"¹³².

Maar er kwamen meer en meer dreigende stapelwolken opzetten vanuit Groot-Brittannië!

De devaluatie van het pond trof niet alle schuld bij de "*geleidelijke maar niet dramatische terugloop van het Oostendse toerisme*" die al enkele jaren aan de gang was. Daarnaast bleef de Belgische frank zich handhaven, meer nog: de Belgische prijzen gingen op sommige plaatsen ongewoon de hoogte in. In Oostende werd, tot dan, weinig gedaan om het sociaal toerisme uit te breiden, iets waartoe vooral de Engelsen zich aangetrokken voelen. Daarenboven, "zou men ook op sommige plaatsen te Oostende de flagrante uitbuiting van de toerist moeten uitschakelen (,) wil een zware klap vermeden worden. En "*dat is ook duidelijke taal, zonder daarvoor een algemene regel te bevestigen*". Niettemin, er is nog toekomst "*wanneer te Oostende de nieuwe attracties worden geschapen en als Oostende verder beschouwd wordt als ideale vertrekplaats voor alle mogelijke*

excursies". Aldus manager Bill Edgerton, sprekend met kennis van zaken want sinds jaren thuis op Belgische bodem, en die zijn Britse landgenoten wegwijs maakte "on the continent".

André Christiaans, uitbater van "Hotel Plymouth dat een cliënteel van 95 % Engelsen bedient, wees op deze samenkomst nog op een paar andere fenomenen:

1. Mits de nodige aanpassingen aan onze hotels zal de *komst van de Duitsers* het verlies aan Engelsen doen vergeten (...);
2. Het *bevorderen van het sociaal toerisme*;
3. Het stopzetten ook van de uitbuiting (sic) door sommige uitbaters van de toeristen, "*een jammerlijk feit dat het toerisme bijzonder nadelig beïnvloedt [en] zware gevolgen in de hand heeft gewerkt*".

BESLUIT:

Mits de nodige inspanningen en enigszins onder een andere vorm, is er **nog toekomst voor het toerisme**, te Oostende en aan de Belgische Kust.¹³³

Dit werd gezegd, niet te vergeten: "op een ogenblik dat het "zuiders toerisme" mét gewaarborgde zon ons een niet te onderschatten concurrentie aandoet en enorm vele Britten van onze kust wegzuigt". En, vervolgt de journalist: "is het wel zeer kortzichtig van onze eigen seizoenuitbaters [om] de Britse toerist *tot op het vel te stropen*". Al mag niet veralgemeend worden. "(...) Het is al zo, dat de Belgische Kust meer en meer een tweede of derde vakantieoord geworden is voor de Britten. Of [anders gezegd], het vakantieoord is van de minder begoede Brit die niet zo ver van huis wil".

Jo Deensen: "Men rekent er wel eens te veel op, dat de Britten **tóch** zullen blijven komen. Maar wat als ze het elders beter hebben gevonden en de Britse rush naar andere vakantieoord wordt verlegd?". Hij vervolgt evenwel: "Een troef voor Oostende blijft natuurlijk dat we de badplaats zijn die het meest Brits van inslag is. Er is hier een nachtleven zoals precies iedere Britse toerist dat wenst. Het is zelfs uniek op het continent. Ook zijn de winkels helemaal op de Britse smaak afgestemd. [De Britten,] **zij voelen zich hier eenvoudig thuis!**"¹³⁴.

Het Duitse cliënteel steeg tot 545.000 in 1970. Wat overnachtingen betreft: onmiddellijk na de Britse en dan pas het Franse cliënteel.¹³⁵

"Sunair"-baas Rudolf Van Moerkerke, in antwoord op de beangstigende vraag of wij de Engelsen voorgoed "kwijt" zijn: "*Het essentiële is toch dat men [passende] hotels moet hebben. Althans wat de Engelsen betreft*".¹³⁶

Auteur: Emile Smissaert, m.m.v. Yves Dingens (co-research).

1ste versie (voordracht; niet gepubliceerd): 2006-2007;

2de versie (uitgeschreven tekst): 2019-2021; Emile Smissaert - (dank aan Koenraad Verwaerde).

Notenapparaat

-
- ¹ **AFKORTINGEN:** [HWP]= In het Witte Paard (feestzaal) / [N.v.d.K.]= Het Nieuwsblad van de Kust (weekblad) / [D.Z.]= De Zeewacht (weekblad).
- ² Een "operette theater" (sic), ter herinnering aan de 1ste, verdwenen zaal "**Scala**" die gelegen was naast "**De Helder**", aan het begin van de "**rampe**" van de Hertstraat naar de Zeedijk.
- ³ N.v.d.K.; 11 juni 1959, p. 7
- ⁴ D.Z.; 17/07/1953.
- ⁵ N.v.d.K.; 16/01/1969, p. 2.
- ⁶ De Kustbode.; 26/06/1953, p. 5.
- ⁷ Ostend Flash; nr. 6, juni 1960, p. 78-79.
- ⁸ D.Z.; 12/07/1963, p. 8.
- ⁹ D.Z.; 29/05/1964, p. 13.
- ¹⁰ De Kustbode; 12/05/1967.
- ¹¹ D.Z.; 25 mei 1973.
- ¹² N.v.d.K.; 26/02/1971, p. 1 en 41.
- ¹³ N.v.d.K.; 13 juni 1968, p. 7
- ¹⁴ Het Kustblad; 24/09/1958, p. 1 en 6; N.v.d.K. 02/04/1959, p. 2; D.Z. 07/08/1959, p. 3.
- ¹⁵ D.Z.; 07/08/1959, p. 3.
- ¹⁶ D.Z.; 28/05/1971, p. 6.
- ¹⁷ N.v.d.K.; 20/09/1973, p. 10-11.
- ¹⁸ In 'Lederhose' [leren korte broek] gestoken en met wit bovenhemd voor de mannen, resp. in 'Dirndlkostüm' uitgedost voor de vrouwen, de hele avond door.
- ¹⁹ Chris Sent, schuilnaam voor Christiane Senter [1922-1989], was van oorsprong een Antwerpse hoedenmaakster van opleiding.
- ²⁰ Nieuwsblad van de Kust; 06 augustus 1971, p. 9.
- ²¹ N.v.d.K.; 30 juli 1959, p. 6.
- ²² Cursief: E.S., in: N.v.d.K.; 04 augustus 1960, p. 4.
- ²³ N.v.d.K.; 16 juni 1972, p. 5.
- ²⁴ Leo Martin al spelend door het leven, in: D.Z.; 10 juli 1959, p. 3.
- ²⁵ D.Z.; 19 juli 1963, p. 10.
- ²⁶ De Zeewacht; 13 september 1963, p. 11.
- ²⁷ N.v.d.K.; 12 februari 1970, p. 15.
- ²⁸ De Zeewacht; 03 juli 1959, p. 10: met portret.
- ²⁹ De Zeewacht; 13 september 1963, p. 11.
- ³⁰ N.v.d.K.; 24 juli 1969, p. 4.
- ³¹ N.v.d.K.; 18 september 1970, p. 17.
- ³² N.v.d.K.; 28 mei 1971, p. 2.
- ³³ Tom Van Dyck interviewt Gaston Berghmans, in: De Morgen; 26 augustus 2006, p. 13-14: ill.
- ³⁴ N.v.d.K.; 01 aug. 1968, p. 3.
- ³⁵ H. Moerman: In [HWP] totaal nieuwe show voorgesteld, in: N.v.d.K.; 24 JULI 1969, p. 4.
- ³⁶ N.v.d.K.; 28 mei 1971, p. 2.
- ³⁷ N.v.d.K.; 07/08/1969.
- ³⁸ N.v.d.K.; 18 september 1970, p. 17.
- ³⁹ N.v.d.K.; 18 september 1970, p. 17.
- ⁴⁰ N.v.d.K.; 26 februari 1971, p. 1 en 41.
- ⁴¹ N.v.d.K.; 28 juni 1973, p. 2.
- ⁴² "Conterbas"-rubriek, in: N.v.d.K.; 28 juni 1973, p. 8.
- ⁴³ Het Kustblad; 10 juni 1959, p. 2.
- ⁴⁴ N.v.d.K.; 09 april 1959, p. 7.
- ⁴⁵ N.v.d.K.; 30 juli 1959, p. 6.

-
- ⁴⁶ N.v.d.K.; 28 mei 1971, p. 2.
- ⁴⁷ N.v.d.K.; 18 september 1970, p. 17.
- ⁴⁸ Het Kustblad; 16/06/1950, p. 1950, p. 3.
- ⁴⁹ N. Hostyn: *Kursaal, Koninklijke Schouwburg en vari   theaters*, in: *Oostende in de Belle Epoque* (2005), p. 95-97.
- ⁵⁰ Edmond Tourlamain, in: *D.Z.*; 15 oktober 1999, p. 12.
- ⁵¹ *Ostend Flash*; nr.8, augustus 1960, p. 79.
- ⁵² N.v.d.K.; 09/05/1963, p. 7.
- ⁵³ N.v.d.K.; 05/03/1959.
- ⁵⁴ N.v.d.K.; 18/09/1958.
- ⁵⁵ N.v.d.K.; 26/02/1971, p. 1 en 41.
- ⁵⁶ *Beiden in D.Z.*; 12/07/1963, p. 8.
- ⁵⁷ N.v.d.K.; 26/02/1971, p. 1 en 41.
- ⁵⁸ *D.Z.*; 06/11/1964, p. 1 en N.v.d.K.; 05/11/1964, p. 1.
- ⁵⁹ Het Kustblad; 22/06/1955.
- ⁶⁰ *De Kustbode*; 17/05/1963 en *ibidem*; 17/05/ 1968 (sic).
- ⁶¹ *D.Z.*; 17/07/1953.
- ⁶² *D.Z.*; 26/06/1959, p. 3.
- ⁶³ *D.Z.*; 07/08/1959, p. 3.
- ⁶⁴ *Ostend Flash*; nr. 3, juni 1960, p. 78-79.
- ⁶⁵ Het Kustblad; 18 juni 1958, p. 6.
- ⁶⁶ *Nieuwsblad van de Kust*; 09 mei 1963, p. 7.
- ⁶⁷ *Nieuwsblad van de Kust*; 16 januari 1969, p. 1-2.
- ⁶⁸ N.v.d.K.; 11 juli 1963, p. 11.
- ⁶⁹ Het Kustblad; 18 juni 1958, p. 6.
- ⁷⁰ "De Staf": een witte raaf, in: N.v.d.K.; 11 juli 1963, p. 11.
- ⁷¹ N.v.d.K.; 05 maart 1959, p. 7.
- ⁷² N.v.d.K.; 11 juli 1963, p. 11.
- ⁷³ Het Brugsch Handelsblad; 18 januari 1969, p. 32.
- ⁷⁴ H. Moerman: *De grote afwezige*, in: N.v.d.K.; 14 mei 1969, p. 4.
- ⁷⁵ *D.Z.*; 22/06/1956.
- ⁷⁶ N.v.d.K.; 16/01/1969, p. 1-3 + Het Brugsch Handelsblad 18/01/1969, p. 32.
- ⁷⁷ *D.Z.*; 24/08/1956, p. 7.
- ⁷⁸ N.v.d.K.; 11/07/1963, p. 11.
- ⁷⁹ *De Kustbode*; 12/05/1967.
- ⁸⁰ N.v.d.K.; 10/10/1957, p. 1-2.
- ⁸¹ N.v.d.K.; 14/05/1969, p. 4.
- ⁸² N.v.d.K.; 14/05/1969, p. 4.
- ⁸³ N.v.d.K.; 03/03/1972.
- ⁸⁴ N.v.d.K.; 12/05/1972, p. 2.
- ⁸⁵ *Ostend Flash*; nr. 6, juni 1960, p. 78-79.
- ⁸⁶ N.v.d.K.; 20/05/1965, p. 10.
- ⁸⁷ Foto Bovit, in: N.v.d.K.; 11 juli 1963, p. 11.
- ⁸⁸ *Familie Smets in de bloemen: 25 jaar "Wit Paard"*, in: N.v.d.K.; 11 juli 1963, p. 11.
- ⁸⁹ E. Tourlamain: *de tijd van [HWP]: serveuses zoeken elkaar jaarlijks op*, in: *D.Z.*; 15 oktober 1999, p. 12).
- ⁹⁰ H. Moerman: *De heer Staf Smets overleden*, in: *Nieuwsblad van de Kust*; 16 januari 1969, p. 2.
- ⁹¹ *De Kustbode*; 26 juni 1953, p. 5.
- ⁹² *D.Z.*; 13 juni 1958, p. 7 en N.v.d.K.; 18 september 1958, p. 2.
- ⁹³ Het Kustblad; 17 september 1958, p. 5-6.
- ⁹⁴ N.v.d.K.; 18 september 1958, p. 2.
- ⁹⁵ N.v.d.K.; 11 juli 1963, p. 11: ill.

-
- ⁹⁶ Nieuwsblad van de Kust; 16 januari 1969, p. 1-3.
- ⁹⁷ N.v.d.K.; 14/05/1969, p. 4.
- ⁹⁸ D.Z.; 25 mei 1973, p. 21.
- ⁹⁹ W. Smets, in: N.v.d.K.; 14 juni 1973, p.11.
- ¹⁰⁰ N.v.d.K.; 18/01/1973, p.9.
- ¹⁰¹ N.v.d.K.; 3/1, p. 1 en 17/1/1974, p. 5.
- ¹⁰² N.v.d.K.; 13/03/1969, p. 7.
- ¹⁰³ D.Z.; 21/02/1969.
- ¹⁰⁴ H. Moerman: *In [HWP] te Oostende wordt totaal NIEUWE SHOW VOORGESTELD*, in: N.v.d.K.; 24 juli 1969, p.4.
- ¹⁰⁵ N.v.d.K.; 20/02/1970, p. 15.
- ¹⁰⁶ "Bal van de garnaal": 'n volkse carnavaal topper!, in: N.v.d.K.; 20 februari 1970, p. 15.
- ¹⁰⁷ John Hermans: *Witte Paardjes namen afscheid*, in: N.v.d.K.; 18 sept. 1970, p. 17.
- ¹⁰⁸ N.v.d.K.; 18/02/1972, p. 3.
- ¹⁰⁹ N.v.d.K.; 25/02/1972, p. 1 en 10-11.
- ¹¹⁰ N.v.d.K.; 15/03/1973, p. 42-43.
- ¹¹¹ N.v.d.K.; 21/02/1974.
- ¹¹² Hoofdletters: E.S.; N.v.d.K.; 20/02/1975, p. 5.
- ¹¹³ De Kustbode; 26/06/1953, p. 5.
- ¹¹⁴ Het Kustblad; 17/09/1958, p. 5-6 en N.v.d.K.; 18/09/1958, p. 2.
- ¹¹⁵ N.v.d.K.; 11/07/1963, p. 11.
- ¹¹⁶ N.v.d.K.; 07/06/1973, p. 11 en 17-18.
- ¹¹⁷ N.v.d.K.; 07 juni 1973, p. 11.
- ¹¹⁸ John HERMANS: N.v.d.K.; 28 juni 1973, p. 2.
- ¹¹⁹ *Opnieuw een festival van de gags in [HWP]*, in: N.v.d.K.; 20 mei 1971, p. 3.
- ¹²⁰ D.Z.; 28 mei 1971, p. 20 en N.v.d.k.; 28 mei 1971, p. 2.
- ¹²¹ (E. Lauwers: (...)) *Een denderende show 1971*, in: D.Z.; 28 mei 1971, p. 2 (b,c).
- ¹²² N.v.d.K.; 25 februari 1972, p. 1 en 10-11.
- ¹²³ N.v.d.K.; 03 maart 1972, p. 8.
- ¹²⁴ N.v.d.K.; 12 mei 1972, p. 2.
- ¹²⁵ N.v.d.K.; 22 februari 1973, p. 15.
- ¹²⁶ N.v.d.K.; 06/08/1971, p. 9.
- ¹²⁷ "Conterbas"-rubriek, in: N.v.d.K.; 02 juni 1972, p. 13.
- ¹²⁸ N.v.d.K.; 16 juni 1972, p. 5.
- ¹²⁹ H. Moerman: "Witte Paardshow"-show in Oostends Kursaal, in: De Kinkhoorn nr. 4, juni 1974, p. 2-3.
- ¹³⁰ N.v.d.K.; 15 maart 1973, p. 42-43: 15 ill.
- ¹³¹ N.v.d.K.; 24 mei 1973, p. 5.
- ¹³² N.v.d.K.; 24 mei 1973, p. 9.
- ¹³³ N.v.d.K.; 09 augustus 1973, p. 8.
- ¹³⁴ Vetjes: E.S., in: De Zeewacht; 28 mei 1971, p. 6.
- ¹³⁵ De Zeewacht; 28 [sic] mei 1971, p. 9.
- ¹³⁶ N.v.d.K.; 20 september 1973, p. 10-11, incl. 5 foto's.

CAFE Leopold

NIEUW - NOUVEAU - NEW

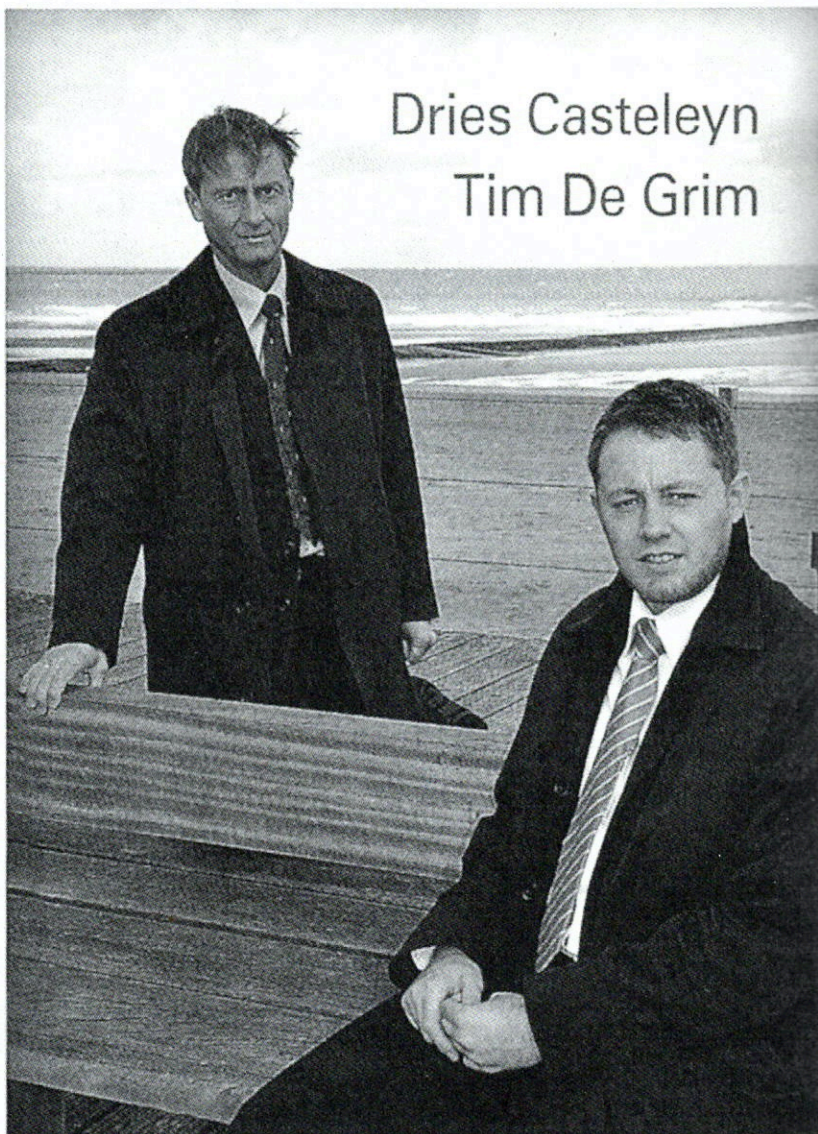
CAFÉ
OP DE ZEEDIJK

BAR
SUR LE FRONT DE MER

BAR
ON THE SEAFRONT

ALBERT 1 PROMENADE
8400 OOSTENDE
+32 (0)59 443 506

Dries Casteleyn
Tim De Grim

WINKEL

Torhoutsesteenweg 160 - 8400 OOSTENDE

FUNERARIUM

Torhoutsesteenweg 173 - 8400 OOSTENDE

T 059 44 80 84

www.uitvaart-oostende.be